

Czwartek, 22 października 2020 r.

P9_TA(2020)0285

Wylesianie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 22 października 2020 r. zawierające zalecenia dla Komisji w sprawie unijnych ram prawnych mających na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE (2020/2006(INL))

(2021/C 404/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 192 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Egzekwowanie prawa, zarządzanie i handel w dziedzinie leśnictwa (FLEGT) – wniosek w sprawie planu działania UE” z dnia 21 maja 2003 r. (COM(2003)0251),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna („unijne rozporządzenie w sprawie drewna”) ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje ⁽²⁾,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1905/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju ⁽³⁾,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju określone przez ONZ w Agendzie 2030, w szczególności cel nr 12 dotyczący odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji oraz cel nr 15, aby chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustoszenie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej,
- uwzględniając porozumienie paryskie osiągnięte podczas 21. sesji Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21),
- uwzględniając badanie dotyczące wymogów w zakresie należytej staranności w łańcuchach dostaw zlecone przez Dyрекcję Generalną Komisji ds. Sprawiedliwości i Konsumentów (2020 r.),
- uwzględniając badanie Biura Analiz Parlamentu Europejskiego (EPRS) pt. „Ramy prawne UE mające na celu zatrzymanie i odwrócenie procesu globalnego wylesiania spowodowanego przez UE – ocena europejskiej wartości dodanej” z września 2020 r. ⁽⁴⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady i rządów państw członkowskich zasiadających w Radzie w sprawie komunikatu dotyczącego zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów z dnia 16 grudnia 2019 r.,
- uwzględniając deklarację amsterdamską z 7 grudnia 2015 r. zatytułowaną „Towards Eliminating Deforestation from Agricultural Commodity Chains with European Countries” [W kierunku eliminacji wylesiania z łańcuchów towarów rolnych obejmujących kraje europejskie],
- uwzględniając program ONZ na rzecz redukcji emisji spowodowanych wylesianiem i degradacją lasów w krajach rozwijających się (REDD+),

⁽¹⁾ Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23.

⁽²⁾ Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13.

⁽³⁾ Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 41.

⁽⁴⁾ EPRS, badanie „Ramy prawne UE mające na celu zatrzymanie i odwrócenie procesu globalnego wylesiania spowodowanego przez UE – ocena europejskiej wartości dodanej”, PE 654.174, wrzesień 2020 r.

Czwartek, 22 października 2020 r.

- uwzględniając Strategiczny plan ONZ na rzecz lasów w okresie 2017–2030, który określa sześć globalnych celów dla lasów oraz 26 powiązanych celów, które należy osiągnąć do 2030 r.,
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia, przyjętą dnia 17 czerwca 1994 r.,
- uwzględniając krajowe platformy zrównoważonych towarów rozwijane w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP),
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych z 1966 r.,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej⁽⁵⁾,
- uwzględniając Amerykańską Konwencję Praw Człowieka z 1969 r.,
- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów z 1987 r.,
- uwzględniając konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 169 z 1989 r. dotyczącą ludności tubylczej i plemiennej,
- uwzględniając Deklarację praw ludów tubylczych ONZ z 2007 r.,
- uwzględniając wytyczne OECD/FAO dotyczące odpowiedzialnego łańcucha dostaw rolnych,
- uwzględniając sprawozdanie FAO o stanie lasów na świecie w 2020 r.,
- uwzględniając publikację FAO dotyczącą sytuacji światowych lasów z 2018 r., pt. „The State of the World’s Forests 2018 – Forest pathways to sustainable development” [Stan lasów na świecie – możliwe scenariusze zrównoważonego rozwoju];
- uwzględniając ocenę światowych zasobów leśnych FAO z 2015 r. (repertorium danych FRA z 2015 r.);
- uwzględniając Konwencję o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES) z 1973 r.,
- uwzględniając Konwencję o różnorodności biologicznej z 1992 r. oraz związany z nią protokół kartageński o bezpieczeństwie biologicznym z 2000 r., a także Protokół o dostępie do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwym i równym podziale korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów z 2010 r.,
- uwzględniając sprawozdanie za 2019 r. z globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych z dnia 6 maja 2019 r. sporządzone przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów ONZ,
- uwzględniając zasady odpowiedzialnego inwestowania ONZ z 2006 r.,
- uwzględniając wytyczne dotyczące biznesu i praw człowieka, przyjęte przez Radę Praw Człowieka ONZ w 2011 r., oraz wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, zaktualizowane w 2011 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne dotyczące zmiany klimatu i gruntów z dnia 8 sierpnia 2019 r. opracowane przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu ONZ,
- uwzględniając globalny program Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przystępczości (UNODC) dotyczący zwalczania przestępstw przeciwko dzikiej faunie i lasom,

---

⁽⁵⁾ Dz.U. C 364 z 18.12.2000, s. 1.

Czwartek, 22 października 2020 r.

- uwzględniając Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, przyjętą 25 czerwca 1998 r. w Aarhus przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie strategii politycznych UE na rzecz obrońców praw człowieka ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za poważne naruszenia praw człowieka w państwach trzecich ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 kwietnia 2017 r. w sprawie oleju palmowego i wylesiania lasów deszczowych ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wpływu międzynarodowych i unijnych politycznych strategii handlowych na globalne łańcuchy wartości ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie łamania praw rdzennej ludności na świecie, w tym masowego wykupu gruntów rolnych ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 września 2018 r. w sprawie przejrzystego i odpowiedzialnego zarządzania zasobami naturalnymi w krajach rozwijających się: kwestia lasów ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu ⁽¹²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie 15. posiedzenia Konferencji Stron (COP15) Konwencji o różnorodności biologicznej ⁽¹³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 września 2020 r. w sprawie roli UE w ochronie i odtwarzaniu światowych lasów ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając dokument „Forest Pledge” („Zobowiązanie na rzecz lasów”) z 21 marca 2019 r., w którym wielu obecnych posłów do Parlamentu Europejskiego podjęło zobowiązanie do wspierania polityki ochrony i przywracania lasów na całym świecie oraz uznawania i ochrony terytoriów społeczności zamieszkujących lasy i praw tych społeczności,
- uwzględniając konkluzje Rady z 28 czerwca 2018 r. o egzekwowaniu prawa, zarządzaniu i handlu w dziedzinie leśnictwa;
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów” z dnia 23 lipca 2019 r. (COM(2019)0352),
- uwzględniając dokument Komisji zatytułowany „Studium wykonalności dotyczące możliwości intensyfikacji działań UE przeciwko wylesianiu” ze stycznia 2018 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Europejski Zielony Ład” z dnia 11 grudnia 2019 r. (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” z dnia 20 maja 2020 r. (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Strategia »od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” z dnia 20 maja 2020 r. (COM(2020)0381),

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0226.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0405.

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0098.

⁽⁹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0330.

⁽¹⁰⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0279.

⁽¹¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0333.

⁽¹²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0005.

⁽¹³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0015.

⁽¹⁴⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0212.

Czwartek, 22 października 2020 r.

- uwzględniając deklarację przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego z kwietnia 2018 r. dotyczącą roli UE w ochronie lasów,
  - uwzględniając art. 47 i 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie Komisji Handlu Międzynarodowego, Komisji Rozwoju, Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A9-0179/2020),
- A. mając na uwadze, że zróżnicowane pod względem biologicznym lasy będące naturalnymi pochłaniaczami dwutlenku węgla są niezbędne w walce ze zmianą klimatu zgodnie z celami porozumienia paryskiego, do których należy utrzymanie wzrostu średniej temperatury na świecie o znacznie mniej niż 2 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej oraz dążenie do tego, by ograniczyć wzrost do 1,5 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, ponieważ z najnowszych danych naukowych wynika, że ograniczenie wzrostu temperatury do 1,5 °C przyczyniłoby się znacznie do zmniejszenia szkód dla ludzi i ekosystemów naturalnych w porównaniu ze wzrostem temperatury o 2 °C ⁽¹⁵⁾, a także do przystosowania się do zmiany klimatu i zachowania różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że nie tylko obszary wylesione, ale również lasy, które uległy degradacji wskutek działalności człowieka, mogą stać się źródłem dwutlenku węgla;
- B. mając na uwadze, że lasy zajmują 30 % powierzchni Ziemi i znajduje się w nich 80 % światowej bioróżnorodności ⁽¹⁶⁾; mając na uwadze, że lasy stanowią niezbędną infrastrukturę organiczną dla niektórych najbardziej zagęszczonych, delikatnych i zróżnicowanych ekosystemów naszej planety; mając na uwadze, że wylesianie stanowi najpoważniejsze zagrożenie dla 85 % gatunków zagrożonych lub zagrożonych wyginięciem oraz mając na uwadze, że w latach 1970–2012 wskutek wylesiania z powierzchni Ziemi zniknęło już 58 % kręgowców ⁽¹⁷⁾;
- C. mając na uwadze, że lasy stanowią źródło utrzymania i dochodu dla około 25 % ludności świata ⁽¹⁸⁾ i ich niszczenie ma poważne konsekwencje dla źródeł utrzymania najbardziej zagrożonej ludności, w tym ludów tubylczych, które są w znacznym stopniu zależne od ekosystemów leśnych;
- D. mając na uwadze, że emisje wynikające ze zmiany użytkowania gruntów, zwłaszcza w związku z wylesianiem, stanowią około 12 % globalnych emisji gazów cieplarnianych i zajmują drugie miejsce wśród przyczyn zmian klimatu, po spalaniu węgla, ropy naftowej i gazu ⁽¹⁹⁾;
- E. mając na uwadze, że wylesianie dotyczy szczególnie lasów pierwotnych; mając na uwadze, że lasy pierwotne są niezwykle zasobne w pierwiastek węgiel, a ponadto charakteryzują się wyjątkowo bogatą bioróżnorodnością i unikalnymi warunkami ekologicznymi, a zatem nie można ich zastąpić nowo sadzonymi lasami; mając na uwadze, że zalesianie prowadzone w sposób zgodny z ochroną i rozwojem lokalnych ekosystemów może odegrać pewną rolę w walce ze zmianą klimatu;
- F. mając na uwadze, że do uporania się z utratą różnorodności biologicznej i kryzysem klimatycznym niezbędne jest, aby lasy chroniono i odtwarzano w sposób maksymalizujący ich zdolność do magazynowania dwutlenku węgla i ochrony różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że daje to liczne korzyści, gdyż sprzyja osiągnięciu w istniejących lasach maksymalnego potencjału magazynowania dwutlenku węgla przy jednoczesnym odtworzeniu uprzednio zdegradowanych ekosystemów i umożliwieniu rozkładu materiałów organicznych, a także chroni różnorodność biologiczną, glebę, powietrze, grunty i wodę;

⁽¹⁵⁾ Sprawozdanie pt. „Globalne ocieplenie o 1,5 °C – sprawozdanie specjalne IPCC (Międzyrządowego Zespołu ds. Zmiany Klimatu) na temat skutków globalnego ocieplenia o 1,5 °C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej i związanych z tym globalnych ścieżek redukcji emisji gazów cieplarnianych w kontekście wzmocnienia światowej reakcji na zagrożenie zmianą klimatu, zrównoważonego rozwoju i działań na rzecz eliminacji ubóstwa”.

⁽¹⁶⁾ Komunikat pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”, Komisja Europejska, 2019 r.

⁽¹⁷⁾ Sprawozdanie WWF, Zoological Society of London i Stockholm Resilience Centre „Living Planet Report 2016” [Sprawozdanie dotyczące żyjącej planety – 2016].

⁽¹⁸⁾ Komunikat pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”, Komisja Europejska, 2019 r.

⁽¹⁹⁾ Smith, P. i in. (2014), „Agriculture, Forestry and Other Land Use (AFOLU)” [„Rolnictwo, leśnictwo i inne rodzaje użytkowania gruntów (AFOLU)”, w: Climate change 2014: Mitigation of Climate Change [Zmiana klimatu 2014: łagodzenie zmiany klimatu]. Contribution of Working Group III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Wkład grupy roboczej III do piątego sprawozdania z oceny opracowanego przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu] [Edenhofer, O. i in. (red.)]. Cambridge University Press, Cambridge, UK i Nowy Jork, NY, USA.

Czwartek, 22 października 2020 r.

- G. mając na uwadze, że na całym świecie coraz silniejsza jest presja społeczna dotycząca funkcji lasów niezwiązanych z produkcją, często z całkowitej sprzeczności z pogarszającym się stanem lasów;
- H. mając na uwadze, że lasy świadczą ważne usługi ekosystemowe na rzecz społeczeństwa, takie jak czyste powietrze, regulacja przepływu wody, ograniczenie emisji dwutlenku węgla, ochrona przeciwko erozji wodnej i wietrznej, siedliska dla zwierząt i roślin, rekultywacja terenów zdegradowanych, odporność na zmianę klimatu; wartość naturalnej regulacji przepływów wody w samych tylko lasach oszacowano na 1 360 do 5 235 USD rocznie na hektar (liczby z 2007 r.)⁽²⁰⁾, a na tę „usługę naturalną” silnie oddziałuje wylesianie; mając na uwadze, że lasy i różnorodność biologiczna są wartością samą w sobie, wykraczającą poza wartość użytkową dla człowieka, w tym jako magazyny dwutlenku węgla, a wartości tej nie da się określić kwotowo ani ilościowo;
- I. mając na uwadze, że dla wielu osób i ludów lasy mają wartość kulturową, społeczną i duchową;
- J. mając na uwadze, że choć w ostatnich dziesięcioleciach powierzchnia lasów w Unii powiększyła się, w ciągu ostatnich 18 lat następowała coraz większa utrata pokrywy leśnej na świecie, a w samym 2019 r. zniszczeniu uległo 3,8 mln hektarów pierwotnych lasów deszczowych⁽²¹⁾;
- K. mając na uwadze, że wylesianie, degradacja i przekształcanie światowych lasów nasila zagrożenie dla ludności tubylczej i społeczności lokalnych, które doświadczają naruszeń praw człowieka, ataków i zabójstw w odpowiedzi na podejmowane próby ochrony swoich lasów, gruntów i środowiska, a w 2018 r. każdego tygodnia mordowano średnio ponad trzech obrońców gruntów i środowiska, w wyniku czego w ostatnim dziesięcioleciu w samym tylko regionie Amazonii z powodu konfliktów na tle zasobów i wykorzystania gruntów zginęło ponad 300 osób⁽²²⁾;
- L. mając na uwadze, że zmiana klimatu, utrata bioróżnorodności na świecie oraz niszczenie i zmiana naturalnych ekosystemów, w tym lasów, wywiera ogromny wpływ na siedliska gatunków żyjących dziko i prowadzi do zwiększonego kontaktu dzikich zwierząt, ludzi i zwierząt udomowionych, co podnosi ryzyko nowych wybuchów epidemii i pandemii chorób pochodzących z dzikiej przyrody; mając na uwadze, że Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) potwierdza, iż wzrost liczby nowych chorób zakaźnych ma związek z coraz szybszym ubytkiem powierzchni lasów tropikalnych, zwłaszcza na potrzeby plantacji olejowców lub soi⁽²³⁾; mając na uwadze, że ponad dwie trzecie nowo występujących chorób zakaźnych pochodzi od zwierząt, w znacznej większości – od zwierząt dzikich; mając na uwadze, że ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej i sprawnie funkcjonujących ekosystemów ma zatem zasadnicze znaczenie dla zwiększenia naszej odporności i zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przyszłych chorób;
- M. mając na uwadze, że woda to cenny zasób; mając na uwadze, że brak lub niewłaściwe wdrożenie ram prawnych dotyczących ochrony zasobów wodnych uniemożliwia kontrolę wykorzystania tych zasobów, a jednocześnie umożliwia nadmierny pobór wód, zanieczyszczanie i masowy wykup zasobów wodnych; mając na uwadze, że taka sytuacja ma negatywne skutki dla ekosystemów znajdujących się poniżej zbiorników wodnych oraz dla społeczności lokalnych; mając na uwadze przypadki masowego wykupu zasobów wodnych związanego z produkcją towarów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów⁽²⁴⁾;
- N. mając na uwadze, że zrównoważone gospodarowanie zasobami leśnymi i surowcami odnawialnymi oraz użytkowanie gruntów leśnych w taki sposób i w takim tempie, aby utrzymać ich różnorodność biologiczną, zdolność do regeneracji, żywotność i potencjał do spełniania obecnie i w przyszłości odpowiednich funkcji ekologicznych, gospodarczych i społecznych na szczeblu lokalnym, krajowym i globalnym oraz nie powodować szkód w innych ekosystemach, jest ważnym elementem ogólnego podejścia politycznego do powstrzymania wylesiania, zarówno na szczeblu unijnym, jak i globalnym;

⁽²⁰⁾ Cook, Instytut Goddarda Studiów Kosmicznych NASA, 2005 r.

⁽²¹⁾ W 2019 r. co sześć sekund traciliśmy obszar pierwotnych lasów deszczowych o powierzchni boiska. World Resources Institute, online, 2 czerwca 2020 r.

⁽²²⁾ Rainforest Mafias: How Violence and Impunity Fuel Deforestation in Brazil's Amazon [Mafia w lasach deszczowych – jak przemoc i bezkarność przyczyniają się do wylesiania nad brazylijską Amazonką], Human Rights Watch, online, 17 września 2019 r.

⁽²³⁾ Bruce A. Wilcox i Brett Ellis, Center for Infectious Disease Ecology, Asia-Pacific Institute for Tropical Medicine and Infectious Diseases, Uniwersytet Hawajski, Manoa, USA, 2006 r.

⁽²⁴⁾ Zob. np. Atlas sprawiedliwości w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego <https://ejatlas.org/conflict/water-grabbing-and-agribusiness-in-the-south-coast-of-guatemala> – na przykładzie Gwatemali (trzcina cukrowa, olej palmowy i banany).

Czwartek, 22 października 2020 r.

- O. mając na uwadze, że zgodnie z szacunkami konsumpcja w Unii przyczynia się do co najmniej 10 % globalnego wylesiania;
- P. mając na uwadze, jak ważne jest propagowanie zrównoważonego żywienia, uświadamianie konsumentów, jaki wpływ mają wzorce konsumpcji, i udzielanie informacji o rodzajach diety lepszych dla zdrowia ludzkiego i mających mniejszy ślad środowiskowy;

Uwagi ogólne

1. podkreśla, że powiększanie powierzchni gruntów wykorzystywanych do celów rolniczych odpowiada za ok. 80 % światowego wylesiania⁽²⁵⁾; w tym kontekście zaznacza, że w komunikacie Komisji zatytułowanym „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów” z lipca 2019 r. uznano, że popyt unijny na olej palmowy, mięso, soję, kakao, kukurydzę, drewno, kauczuk, w tym w formie produktów przetworzonych lub usług, znajduje się wśród głównych czynników przyczyniających się do wylesiania, degradacji lasów, niszczenia ekosystemów i wynikającego stąd naruszania praw człowieka na całym świecie, a także odpowiada za ok. 10 % światowego udziału w wylesianiu uwzględnionym w ogólnej końcowej konsumpcji⁽²⁶⁾; zauważa ponadto, że unijna konsumpcja innych towarów, takich jak bawełna, kawa, trzcina cukrowa, rzepak i krewetki pochodzące z lasów namorzynowych, również przyczynia się do wylesiania na świecie;
2. zauważa, że ochrona lasów i zapobieganie ich degradacji to niektóre z największych wyzwań naszych czasów dla zrównoważonego rozwoju i że bez niej nie uda się osiągnąć celów Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, porozumienia paryskiego czy Zielonego Ładu; podkreśla, że w wielu częściach świata nie można zapewnić zrównoważonego wykorzystywania lasów i ekosystemów za pośrednictwem obecnych strategii politycznych;
3. z najwyższym niepokojem zauważa, że w okresie od 2014 r. do 2018 r. wskaźnik utraty pokrywy leśnej wzrósł o 43 % do średniej utraty na poziomie 26,1 mln ha rocznie, w porównaniu z 18,3 mln ha rocznie w okresie od 2002 r. do 2013 r.; wyraża szczególne zaniepokojenie utratą lasów pierwotnych – według dostępnych danych w ciągu ostatnich trzech lat (2016, 2017 i 2018 r.) odnotowano najwyższe wskaźniki utraty w tym stuleciu, przy czym wskaźnik wylesiania w samej Amazonii w Brazylii w czerwcu 2019 r. wzrósł o 88 % w porównaniu z czerwcem 2018 r.; zwraca uwagę, że niszczenie i degradacja lasów naturalnych odbywa się nie tylko na obszarach tropikalnych, ale na całym świecie, w tym na terytorium Unii i w jej bezpośrednim sąsiedztwie;
4. ubolewa, że globalna powierzchnia lasów wynosi obecnie tylko około 68 % szacowanego poziomu sprzed epoki przemysłowej, że w wyniku wycinki lasów i produkcji drewna w latach 1990–2015 pokrywa leśna zmniejszyła się o 290 mln ha oraz że w latach 2000–2013 powierzchnia lasów niezakłóconych ludzką działalnością (obszarów o powierzchni ponad 500 km², w których przy pomocy satelitów nie wykryto żadnej działalności człowieka) zmniejszyła się o 7 %⁽²⁷⁾;
5. uważa również, że zmiana i niszczenie siedlisk poprzez ingerowanie w naturalne obszary leśne ma poważne konsekwencje dla zdrowia ludzi i zwierząt na świecie, a także wpływa na różnorodność biologiczną, w szczególności na wzrost występowania chorób odzwierzęcych (spowodowały one 50 pandemii w ciągu ostatnich 30 lat), ostatnio pandemii COVID-19;
6. zauważa z zaniepokojeniem, że w tragicznym kontekście pandemii COVID-19 badania naukowe nadal potwierdzają niepokojący związek chorób odzwierzęcych z wylesianiem, zmianą klimatu i utratą bioróżnorodności;
7. podkreśla, że lasy pierwotne są niezastąpione, a ich utraty nie można zrekomensować żadną nową strategią dotyczącą lasów; zauważa, że powstrzymanie wylesiania i degradacji lasów w połączeniu z ochroną istniejących lasów, zrównoważoną renaturalizacją, zalesianiem i ponownym zalesianiem w taki sposób, aby zmaksymalizować zdolność lasów do składowania dwutlenku węgla i ochrony różnorodności biologicznej, może zapewnić źródła utrzymania, zwiększyć

⁽²⁵⁾ FAO 2016. State of the World's Forests 2016. Forests and agriculture: land-use challenges and opportunities. [Stan światowych lasów 2016. Lasy a rolnictwo – wyzwania i szanse związane ze zmianą użytkowania gruntów], Rzym, <http://www.fao.org/3/a-i5588e.pdf>.

⁽²⁶⁾ European Commission, 2013. The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation. Final report. Study funded by the European Commission and undertaken by VITO, the International Institute for Applied Systems Analysis, HIVA – Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving and International Union for the Conservation of Nature NL.

⁽²⁷⁾ Sprawozdanie IPBES z 2019 r.

Czwartek, 22 października 2020 r.

dochody społeczności lokalnych i stworzyć możliwości rozwoju gospodarczego; podkreśla w związku z tym znaczenie promowania agroekologii i zrównoważonej produkcji rolnej na szczeblu globalnym, krajowym, regionalnym i lokalnym, aby zapobiegać niezrównoważonym praktykom w zakresie użytkowania gruntów i gospodarowania nimi, radzić sobie z zakłóceniami wynikającymi ze zjawisk naturalnych i łagodzić zmianę klimatu;

8. podkreśla, że obecność dużych obszarów leśnych pomaga zapobiegać pustoszczeniu regionów kontynentalnych; proponuje, aby w polityce rozwoju i polityce handlowej zwrócić szczególną uwagę również na ochronę lasów jako źródła wilgoci; podkreśla na przykład, że aż 40 % całkowitych opadów atmosferycznych w regionie Wyżyny Abisyńskiej, będących głównym źródłem Nilu, pochodzi z wilgoci wytworzonej w lasach w dorzeczu Konga, a także że zatrzymanie wylesiania w tym regionie jest istotne również ze względu na kryzys klimatyczny i uchodźczy;

9. podkreśla, że przyczyny wylesiania jako takie wykraczają poza sektor leśny i wiążą się z szerokim zakresem zagadnień, takich jak własność gruntów, słabe rządy i słabe egzekwowanie prawa, ochrona praw ludności tubylczej, zmiana klimatu, demokracja, prawa człowieka i wolność polityczna, poziom konsumpcji towarów, duża zależność od importu pasz, polityka rolna, a także brak polityki publicznej zachęcającej do zrównoważonego i legalnego pozyskiwania i takiejże produkcji towarów oraz do promowania odpowiednich praktyk w tym zakresie; przypomina, że kobiety tubylcze i kobiety na obszarach wiejskich odgrywają centralną rolę w ochronie ekosystemów leśnych; wzywa Komisję do większych starań o całościowe podejście do problemu wylesiania w ramach spójnych i prawnie wiążących ram politycznych, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony ekosystemów; uważa, że równość płci w edukacji leśnej to zasadniczy element zrównoważonej gospodarki leśnej i że powinno to znaleźć odzwierciedlenie w polityce Unii;

10. zauważa, że w wielu państwach do wylesiania przyczyniają się: brak odpowiedniej polityki (takiej jak zagospodarowanie przestrzenne), niejasne relacje własności i inne prawa własności gruntu, nieodpowiednie zarządzanie i egzekwowanie prawa, nielegalne działania i niewystarczające inwestycje w zrównoważoną gospodarkę leśną;

11. odnotowuje, że od grudnia 2015 r. Parlament Europejski przyjął 40 sprzeciwów wobec przywozu genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy, z czego 11 dotyczyło przywozu genetycznie zmodyfikowanej soi; przypomina, że jednym z powodów sprzeciwu wobec tego przywozu było wylesianie związane z uprawą tych produktów w krajach takich jak Brazylia i Argentyna, gdzie uprawia się niemal wyłącznie soję zmodyfikowaną genetycznie, by móc w uprawach stosować więcej pestycydów; odnotowuje niedawno opublikowane zrecenzowane badanie przeprowadzone przez naukowców z całej UE, w którym stwierdzono, że Unia ma największy ślad węglowy na świecie z powodu przywozu soi z Brazylii, o 13,8 % większy niż przywóz do Chin, które są największym importerem soi na świecie; zauważa, że tak duży ślad węglowy Unii wynika z jej udziału w emisjach pochodzących z wylesiania uwzględnionego w konsumpcji⁽²⁸⁾; odnotowuje ponadto, że według Komisji soja stanowi, w ujęciu historycznym, najważniejszy czynnik w Unii przyczyniający się do światowego wylesiania i powiązanych emisji, odpowiadający za prawie połowę wylesiania uwzględnionego w konsumpcji w odniesieniu do całego unijnego przywozu⁽²⁹⁾;

12. zwraca uwagę, że produkcja GMO jest kluczowym czynnikiem wylesiania, zwłaszcza w Brazylii i Argentynie, i uważa, że należy położyć kres przywozowi GMO do Unii; przypomina, że spożycie mięsa, nawet w UE, przyczynia się do wylesiania poza UE, gdyż zwiększa popyt na tanią, zmodyfikowaną genetycznie paszę dla zwierząt, a zwłaszcza na przywóz zmodyfikowanej genetycznie soi;

13. zauważa, że przekształcanie pastwisk i gruntów rolnych wykorzystywanych pierwotnie do produkcji żywności i pasz w grunty przeznaczone do produkcji paliw z biomasy (zmiana pośrednia użytkowania gruntów) również może mieć negatywny wpływ na lasy;

⁽²⁸⁾ Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports” [Przestrzenny obraz śladu towarów rolnych: mapowanie emisji dwutlenku węgla uwzględnionych w konsumpcji soi wywożonej z Brazylii], *Global Environmental Change*, nr 62, 102067, 2020 r., <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623>.

⁽²⁹⁾ Sprawozdanie techniczne Komisji – 2013 – 063 zatytułowane „The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation” [Wpływ europejskiej konsumpcji na wylesianie: kompleksowa ocena wpływu konsumpcji UE na wylesianie], badanie sfinansowane przez Komisję Europejską, DG ds. Środowiska, i przeprowadzone przez VITO, IIASA, HIVA oraz IUCN NL, <http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf>, s. 23–24.

Czwartek, 22 października 2020 r.

Dobrowolne systemy certyfikacji i znakowania przez strony trzecie

14. z zadowoleniem przyjmuje rosnącą świadomość przedsiębiorstw w zakresie globalnego wylesiania, degradacji lasów i niszczenia ekosystemów, potrzeby działań korporacyjnych i związanych z nimi zobowiązań, a także coraz częstsze apele o przejrzyste, spójne, jednolite, solidne i możliwe do wyegzekwowania wymogi dotyczące zrównoważonych łańcuchów dostaw, w tym zmniejszone zapotrzebowanie na towary stwarzające zagrożenie dla lasów; zauważa, że niektóre podmioty przyjęły Deklarację nowojorską w sprawie lasów z 2014 r. i podjęły działania w celu przeciwdziałania wylesianiu, ale niestety działania te często nie są ambitne, obejmują jedynie części łańcucha dostaw i nie są pomyślane tak, aby eliminować liczne powiązane ze sobą przyczyny wylesiania⁽³⁰⁾, w związku z czym nie przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju ani do realizacji zapowiedzianych zobowiązań; podkreśla w związku z tym, że dobrowolne zobowiązania przedsiębiorstw w zakresie przeciwdziałania wylesianiu nie są jeszcze wystarczające, aby powstrzymać globalne wylesianie;

15. zwraca uwagę, że systemy certyfikacji prowadzone przez strony trzecie odgrywają istotną rolę w łączeniu przedsiębiorstw i społeczeństwa obywatelskiego w celu wypracowania wspólnego stanowiska wobec problemu wylesiania; zauważa jednak, że chociaż dobrowolne systemy certyfikacji przez strony trzecie przyczyniły się do rozwoju dobrych praktyk, systemy te same w sobie nie mogą powstrzymać ani odwrócić globalnego wylesiania i degradacji ekosystemów oraz powinny jedynie uzupełniać wiążące środki; zauważa, że dobrowolne systemy certyfikacji prowadzone przez strony trzecie mogą stanowić dodatkowe narzędzie do oceny i ograniczania ryzyka wylesiania, o ile będą odpowiednio opracowane i w pełni wdrożone na podstawie jasno określonych, wymiernych i ambitnych kryteriów dotyczących zrównoważoności, proces certyfikacji i akredytacji będzie niezawodny, będą istnieć niezależne mechanizmy monitoringu i zapewniania zgodności z przepisami, a także możliwości monitorowania łańcucha dostaw, solidne wymogi w zakresie ochrony lasów pierwotnych i innych lasów naturalnych oraz promowania zrównoważonej gospodarki leśnej;

16. zauważa, że sama certyfikacja i znakowanie, prowadzone przez strony trzecie, nie są wystarczająco skuteczne, aby zapobiec wprowadzaniu na rynek wewnętrzny Unii towarów i produktów stwarzających zagrożenie dla lasów i ekosystemów; w związku z powyższym podkreśla, że certyfikacja prowadzona przez strony trzecie może jedynie stanowić uzupełnienie obowiązkowych procedur należytej staranności realizowanych przez podmioty, ale nie może zastępować tych procedur, które gwarantują również społeczną i środowiskową odpowiedzialność zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”, zapisaną w art. 191 TFUE;

17. jest zaniepokojony, że mnogość istniejących systemów certyfikacji i etykiet prowadzi do dezorientacji konsumentów i zmniejsza ich szanse na dokonanie świadomego wyboru; podkreśla w związku z tym, że należy rozważyć harmonizację obowiązków przekazywania informacji;

18. podkreśla, że środek polityczny, który jest uzależniony wyłącznie od wyboru dokonywanego przez konsumentów, w niezasadniony sposób przenosi na konsumentów odpowiedzialność za zakup produktów niepowodujących wylesiania, co nie wystarczy, by włączyć bardziej zrównoważoną produkcję do głównego nurtu polityki; uważa, że informacje dla konsumentów na temat produktów niepowodujących wylesiania mogą być potężnym narzędziem uzupełniającym ramy prawne dotyczące należytej staranności i umożliwiających zajęcie się stroną popytową tego tematu; wzywa Komisję do dalszego uwzględniania problemu wylesiania w oznakowaniu ekologicznym UE, zielonych zamówieniach publicznych i innych inicjatywach dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym jako elementu całościowego zestawu działań i inicjatyw mających zapewnić łańcuchy dostaw niepowodujące wylesiania; ponadto wzywa Komisję do włączenia ryzyka wylesiania i degradacji ekosystemów do kryteriów twierdzeń dotyczących ekologiczności w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/29/WE⁽³¹⁾ oraz do ustanowienia unijnego systemu wstępnego zatwierdzania w celu zezwolenia na stosowanie twierdzeń dotyczących ekologiczności;

19. zwraca uwagę, że jak dotąd nie istnieją przepisy zakazujące wprowadzania na rynek Unii produktów przyczyniających się do niszczenia lasów; zauważa, że nawet drewno pozyskane legalnie zgodnie z prawem kraju pochodzenia może przyczyniać się do wylesiania i nadal może być bez przeszkód wprowadzane na rynek Unii; zauważa, że w związku z tym unijni konsumenci wielu produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów nie mają żadnej gwarancji, że produkty te nie przyczyniły się do wylesiania i że w związku z tym konsumenci bez winy, niechcący i nieświadomie przyczyniają się do wylesiania;

⁽³⁰⁾ Sprawozdanie z oceny deklaracji nowojorskiej pięć lat po jej przyjęciu pt. „Protecting and restoring forests. A Story of Large Commitments yet Limited progress”. [Ochrona i odtwarzanie lasów. Historia wielkich obietnic i nieznaczących postępów], wrzesień 2019 r.
<https://forestdeclaration.org/images/uploads/resource/2019NYDFReport.pdf>

⁽³¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/29/WE z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2006/2004 („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”). (Dz.Ú. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

Czwartek, 22 października 2020 r.

20. zauważa, że kryteria dotyczące tego, które produkty uznaje się za „niepowodujące wylesiania”, stanowiące podstawę systemów certyfikacji, nie zawsze były wystarczająco kompleksowe, ponieważ czasami obejmują one tylko niektóre istotne składniki produktu, tylko część cyklu życia produktu lub stosuje się w ich ramach niewystarczającą definicję produktów „niepowodujących wylesiania”, co może prowadzić do zakupywania przez przedsiębiorstwa etykiet i ogólnie osłabiać ambicje w zakresie certyfikacji;

Obowiązkowe przepisy oparte na zasadzie należytej staranności

21. w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje głosy przedsiębiorstw domagających się wprowadzenia przepisów unijnych dotyczących obowiązkowego zachowania należytej staranności w łańcuchach dostaw obejmujących produkty stanowiące zagrożenie dla lasów;

22. przypomina swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu oraz swoje wezwanie, aby Komisja bezzwłocznie przedłożyła wniosek dotyczący unijnych ram prawnych opartych na obowiązku zachowania należytej staranności w celu zapewnienia zrównoważonych i niepowodujących wylesiania łańcuchów dostaw produktów wprowadzanych na rynek unijny, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania głównym przyczynom wylesiania związanego z przywozem oraz promowania przywozu niepowodującego wylesiania za granicą, z uwzględnieniem gospodarczego znaczenia wywozu produktów dla krajów rozwijających się, zwłaszcza dla drobnych gospodarstw rolnych, oraz z uwzględnieniem informacji zwrotnych od wszystkich zainteresowanych stron, zwłaszcza MŚP;

23. przypomina, że w swoim komunikacie w sprawie wylesiania z 2008 r. Komisja wyznaczyła cel polegający na zatrzymaniu utraty powierzchni terenów zalesionych najpóźniej do 2030 r. oraz ograniczeniu wylesiania lasów tropikalnych brutto przynajmniej o 50 % do 2020 r., a także ostrzega, że prawie na pewno nie uda się osiągnąć tego drugiego celu;

24. z zadowoleniem przyjmuje zamiar zwalczania przez Komisję globalnego wylesiania i degradacji lasów, ale apeluje o przyjęcie bardziej ambitnego podejścia w zakresie polityki; wzywa Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego unijnych ram prawnych opartych na obowiązku zachowania należytej staranności (do wniosku należy dołączyć ocenę skutków), obejmujących wymogi w zakresie sprawozdawczości, ujawniania informacji i uczestnictwa stron trzecich, a także odpowiedzialność i kary za naruszenie obowiązków dla wszystkich przedsiębiorstw po raz pierwszy wprowadzających na rynek unijny produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów oraz ich produkty pochodne, jak również dostęp do wymiaru sprawiedliwości i środka zaskarżenia dla ofiar naruszeń tych obowiązków; na podmioty handlowe działające na rynku unijnym należy nałożyć obowiązki w zakresie identyfikowalności, w szczególności w odniesieniu do identyfikacji pochodzenia towarów i wytwarzanych z nich produktów w momencie ich wprowadzania na rynek wewnętrzny Unii, w celu zapewnienia zrównoważonych łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania, jak określono w załączniku do niniejszej rezolucji; podkreśla, że te same ramy prawne należy również zastosować wobec wszystkich instytucji finansowych upoważnionych do prowadzenia działalności w Unii i oferujących środki finansowe przedsiębiorstwom, które pozyskują, wydobywają, produkują, przetwarzają produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów oraz ich produkty pochodne lub handlują tymi produktami;

25. uważa, że Unia musi zapewnić wspieranie wyłącznie globalnych łańcuchów dostaw i przepływów finansowych o zrównoważonym charakterze, które nie powodują wylesiania ani nie skutkują łamaniem praw człowieka; jest przekonany, że obowiązek przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju wprowadzony na dużym rynku, takim jak rynek Unii, może ukierunkować globalne praktyki produkcyjne na bardziej zrównoważone;

26. zwraca uwagę, że produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów objęte tymi unijnymi ramami prawnymi należy określić na podstawie obiektywnych i przejrzystych przesłanek opartych na badaniach naukowych, świadczących o tym, że takie produkty wiążą się z niszczeniem i degradacją lasów oraz ekosystemów zasobnych w węgiel i charakteryzujących się bogatą różnorodnością biologiczną, a także stanowią zagrożenie dla praw ludów tubylczych i ogólnie praw człowieka;

27. podkreśla, że takie unijne ramy prawne powinny nie tylko gwarantować legalność pozyskiwania, produkcji, wydobywania i przetwarzania produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów oraz ich produktów pochodnych w państwie pochodzenia, ale również zapewniać zrównoważony charakter procesów ich pozyskiwania, produkcji, wydobywania i przetwarzania;

28. podkreśla, że zgodnie z szeregiem badań⁽³²⁾ ramy prawne mające na celu zapobieganie wprowadzaniu na rynek wewnętrzny Unii produktów związanych z wylesianiem nie będą miały wpływu na ilość i cenę towarów sprzedawanych w Unii i objętych załącznikiem do niniejszej rezolucji, a dodatkowe koszty ponoszone przez podmioty z powodu wywiązywania się z zobowiązań prawnych będą minimalne;

29. podkreśla wkład organizacji pozarządowych, działaczy na rzecz środowiska, stowarzyszeń branżowych oraz sygnalistów w walkę z nielegalnym pozyskiwaniem drewna, które prowadzi do wylesiania, utraty różnorodności biologicznej i wzrostu emisji gazów cieplarnianych;

⁽³²⁾ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378014001046>

Czwartek, 22 października 2020 r.

30. zauważa, że unijnymi ramami prawnymi należy również objąć niebędące lasami ekosystemy zasobne w węgiel, takie jak ekosystemy morskie i przybrzeżne, tereny podmokłe, torfowiska czy sawanny, i charakteryzujące się bogatą różnorodnością biologiczną, aby uniknąć przeniesienia presji na te krajobrazy;

31. jest zdania, że obowiązki te powinny mieć zastosowanie do wszystkich podmiotów wprowadzających na rynek unijny produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów, niezależnie od wielkości tych podmiotów czy miejsca ich rejestracji, jeżeli w wyniku starannej oceny ustalono, że wszystkie podmioty rynkowe, w tym MŚP, mogą w praktyce sprostać takim obowiązkom; choć przyznaje, że działania podejmowane po przeprowadzeniu przez podmiot oceny ryzyka muszą być proporcjonalne do poziomu zagrożeń związanych z danym towarem, uważa, że na rozdrobionym rynku końcowym włączenie mniejszych i większych przedsiębiorstw ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania zarówno wpływu na dużą skalę, jak i zaufania konsumentów; podkreśla, że ramy regulacyjne nie mogą powodować nadmiernego obciążenia dla małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych, w tym drobnych gospodarstw rolnych, ani uniemożliwiać im wejścia na rynki i uczestniczenia w handlu międzynarodowym ze względu na brak zdolności; podkreśla w związku z tym potrzebę skoordynowanego mechanizmu wsparcia dla MŚP na szczeblu UE w trosce o ich zrozumienie, gotowość i zdolność do produkcji zgodnie z wymogami w zakresie ochrony środowiska i praw człowieka;

32. podkreśla, że wiele spośród przedsiębiorstw unijnych w łańcuchu dostaw to MŚP i związku z tym apeluje o przyjazne dla MŚP wdrożenie, ograniczające obciążenia administracyjne do niezbędnego minimum; uważa, że należy ustanowić mechanizm wczesnego ostrzegania przedsiębiorstw, aby zwracać ich uwagę na przywóz z obszarów zagrożonych wylesianiem;

33. uważa, że obowiązujące w całej Unii wymogi w zakresie należytej staranności przyniosłyby korzyści przedsiębiorstwom poprzez wyrównanie warunków konkurencji i zapewnienie takich samych norm oraz zagwarantowałyby pewność prawa w przeciwieństwie do mozaiki różnych środków na szczeblu krajowym;

34. przypomina ustalenia z badania dotyczącego wymogów w zakresie należytej staranności w całym łańcuchu dostaw, zleconego przez Dyрекcyję Generalną ds. Sprawiedliwości i Konsumentów Komisji Europejskiej, w którym stwierdzono, że większość respondentów biznesowych zgadza się, że obowiązkowa należyta staranność miałaby pozytywny wpływ na prawa człowieka i środowisko;

35. podkreśla, że cyfryzacja i nowe narzędzia technologiczne mogą zapewnić przedsiębiorstwom bezprecedensowe rozwiązania w zakresie identyfikacji, łagodzenia i uwzględniania wpływu na prawa człowieka i środowisko naturalne oraz zapobiegania temu wpływowi;

36. uważa, że przyszłe ramy prawne dotyczące towarów stwarzających zagrożenie dla lasów powinny bazować na wnioskach wyciągniętych z planu działań UE na rzecz FLEGT, rozporządzenia UE w sprawie drewna, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821⁽³³⁾ (rozporządzenie w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE⁽³⁴⁾ (dyrektywa w sprawie sprawozdawczości niefinansowej), przepisów dotyczących nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (połowów NNN) oraz innych inicjatyw Unii mających na celu uregulowanie łańcuchów dostaw;

37. z zadowoleniem przyjmuje trwający przegląd dyrektywy w sprawie sprawozdawczości niefinansowej i zwraca się do Komisji o poprawę jakości i zakresu ujawnianych informacji niefinansowych, w szczególności w odniesieniu do sprawozdawczości instytucji finansowych na temat aspektów środowiskowych, oraz o opowiedzenie się za włączaniem kwestii lasów do zakresu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;

Rozporządzenie UE w sprawie drewna i dobrowolne umowy o partnerstwie FLEGT

38. wyraża przekonanie, że unijne rozporządzenie w sprawie drewna, w szczególności zawarte w nim wymogi dotyczące zasad należytej staranności, stanowi dobry model, na podstawie którego można opracować przyszłe unijne ramy prawne mające na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE, ale niewdrożenie, ograniczony zakres, jeżeli chodzi o liczbę objętych produktów z drewna, i brak egzekwowania unijnego rozporządzenia w sprawie drewna oznacza, że nie spełnia ono swoich założeń; w związku z powyższym jest zdania, że należy wyciągnąć

⁽³³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiające obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1).

⁽³⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (Dz.U. L 330 z 15.11.2014, s. 1).

Czwartek, 22 października 2020 r.

wnioski z unijnego rozporządzenia w sprawie drewna w celu określenia lepszych zasad wdrażania i egzekwowania w odniesieniu do przyszłych unijnych ram prawnych mających na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE; przypomina, że legalność pozyskiwania produktów leśnych i handlu nimi jest obecnie przedmiotem rozporządzenia UE w sprawie drewna, w związku z czym podkreśla, że należy unikać podwójnych uregulowań w przyszłych ramach prawnych UE oraz zharmonizować środki regulujące legalne i nielegalne pozyskiwanie produktów leśnych oraz handel nimi;

39. wzywa Komisję do oceny ewentualnego włączenia towarów objętych rozporządzeniem UE w sprawie drewna do zakresu wniosku dotyczącego unijnych ram prawnych mających na celu powstrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE, z uwzględnieniem zbliżającej się oceny adekwatności rozporządzenia UE w sprawie drewna oraz przy zapewnieniu realizacji celów planu działania FLEGT; w tym celu Komisja powinna również ocenić potencjalne skutki dla obecnych dobrowolnych umów o partnerstwie, a kraje partnerskie produkujące drewno w Unii powinny brać udział w tym przedsięwzięciu;

40. wyraża zadowolenie, że współpraca z państwami trzecimi w ramach planu działań UE na rzecz egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (FLEGT) oraz umów o dobrowolnym partnerstwie przynosi dobre wyniki w walce z występującym po stronie podaży problemem nielegalnego pozyskiwania drewna, a ponadto podkreśla, że należy zintensyfikować te działania, zwłaszcza w zakresie monitorowania, weryfikacji i kontroli, a także w dziedzinie budowania zdolności; podkreśla, że umowy o dobrowolnym partnerstwie stanowią bardzo skuteczne ramy ustanawiania dobrych partnerstw z tymi krajami oraz że należy promować nowe umowy o dobrowolnym partnerstwie z dodatkowymi partnerami; wzywa UE, by zwiększyła finansowanie FLEGT;

41. wzywa Komisję, by zapewniła pełne wdrożenie unijnego planu prac FLEGT na lata 2018–2022;

42. z zadowoleniem przyjmuje planowaną przez Komisję ocenę adekwatności rozporządzenia FLEGT i rozporządzenia UE w sprawie drewna jako okazję do poprawy ich egzekwowania, dalszego usprawnienia ich wdrażania oraz rozszerzenia zakresu ich stosowania, np. na artykuły drukowane, produkty z drewna i drewno z regionów ogarniętych konfliktami, a także wzmocnienia roli społeczeństwa obywatelskiego;

43. ponawia żądanie dokładniejszych kontroli przywozu drewna i produktów z drewna na granicach Unii, aby zagwarantować, że przywożone produkty rzeczywiście spełniają kryteria wprowadzania na terytorium Unii; wzywa do terminowego i skutecznego wdrożenia unijnego kodeksu celnego oraz zwiększenia zdolności krajowych organów celnych w celu zapewnienia lepszej harmonizacji i wdrożenia kodeksu; podkreśla, że Komisja musi dopilnować, by kontrole celne w całej Unii były przeprowadzane zgodnie z jednakowymi normami, za pośrednictwem bezpośredniego i ujednoliconego mechanizmu kontroli celnych, we współpracy z państwami członkowskimi oraz przy zachowaniu pełnej zgodności z zasadą pomocniczości;

44. jest zdania, że umowy o partnerstwie handlowym z głównymi krajami będącymi producentami towarów stwarzających zagrożenie dla lasów i ekosystemów mogłyby pomóc w zwalczaniu czynników powodujących wylesianie po stronie podaży; zauważa, że model umowy o dobrowolnym partnerstwie jest jedną z możliwości;

45. we wniosku należy zagwarantować wszystkim właściwym zainteresowanym stronom pewność prawa w odniesieniu do wszelkich nowych ogólnounijnych środków bądź ram dotyczących obecnego stosowania umów o dobrowolnym partnerstwie i zezwoleń FLEGT, aby zapewnić zainteresowanie inwestowaniem w niepowodujący wylesiania eksport do Unii; ponadto zachęca Komisję do zawarcia porozumień o partnerstwach handlowych z krajami będącymi głównymi producentami towarów rolnych, aby zająć się powodującymi wylesianie czynnikami po stronie podaży;

Handel i współpraca gospodarcza

46. podkreśla, że należy dokonać przeglądu polityki handlowej i inwestycyjnej, aby skuteczniej poradzić sobie z globalnym wyzwaniem w postaci wylesiania, w tym dzięki stworzeniu równych warunków działania w skali ogólnoświatowej, oraz uwzględnić związek między umowami handlowymi a globalną bioróżnorodnością, jak również ekosystemem leśnym;

47. przypomina, że polityka handlowa i inwestycyjna Unii, w tym porozumienie o wolnym handlu z Mercosurem, powinna obejmować wiążące i możliwe do wyegzekwowania rozdziały dotyczące zrównoważonego rozwoju, w pełni zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami, zwłaszcza z porozumieniem paryskim i Agendą na rzecz zrównoważonego

Czwartek, 22 października 2020 r.

rozwoju 2030, a także z zasadami Światowej Organizacji Handlu i z zasadą przestrzegania praw człowieka; wzywa Komisję do zagwarantowania, że wszystkie przyszłe umowy handlowe i inwestycyjne będą zawierały prawnie wiążące i możliwe do wyegzekwowania postanowienia mające zapobiegać wylesianiu i degradacji lasów oraz niszczeniu i degradacji ekosystemów, w tym postanowienia antykorupcyjne ukierunkowane na walkę z nielegalnym pozyskiwaniem drewna;

48. w kontekście zasady „nie szkodzić” zaleca – zgodnie z komunikatem w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu – aby Komisja lepiej i regularnie oceniała wpływ istniejących umów handlowych i inwestycyjnych na wylesianie, degradację lasów i ekosystemów, masowy wykup gruntów rolnych i prawa człowieka oraz zadbała o to, by ambitniejsze wiążące i możliwe do wyegzekwowania przepisy dotyczące ochrony lasów i ekosystemów, różnorodności biologicznej, położenia kresu masowemu wykupowi gruntów rolnych i zrównoważonego leśnictwa włączano do rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju we wszystkich umowach o wolnym handlu i inwestycjach;

49. zwraca uwagę, że w celu uniknięcia dumpingu cenowego i zapewnienia zrównoważonego wykorzystania drewna, a także zapobiegania upowszechnianiu się umów dwustronnych opartych na dumpingowych cenach drewna oraz dla uniknięcia stymulowania dodatkowego pozyskiwania drewna należy rozważyć środki zaradcze, w tym ustanowienie wspólnego systemu aukcji drewna, dzięki któremu można by śledzić, skąd pochodzi materiał oraz uwzględnić w cenie czynniki takie jak klimat, różnorodność biologiczna i prawa człowieka;

50. uważa, że współpraca handlowa i międzynarodowa to ważne narzędzia konsolidacji wyższych standardów zrównoważoności, zwłaszcza w odniesieniu do sektorów powiązanych z lasami i ich pochodnych łańcuchów wartości; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy z państwami trzecimi za pośrednictwem pomocy technicznej, wymiany informacji i dobrych praktyk w zakresie ochrony, zachowania i zrównoważonego wykorzystywania lasów, ze szczególnym uwzględnieniem powiązań między przestępczością zorganizowaną a towarami związanymi z wylesianiem, a także do promowania i ułatwiania współpracy naukowej i akademickiej z państwami trzecimi oraz programów badawczych propagujących wiedzę i innowacje w zakresie bioróżnorodności, „zielonych przedsięwzięć” i gospodarki o obiegu zamkniętym; podkreśla, że należy uwzględnić wpływ tych środków na zatrudnienie i wzrost w krajach najslabiej rozwiniętych (LDC), które są uzależnione od produkcji towarów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów; wzywa Unię, by wspierała rządy i społeczeństwo obywatelskie w państwach trzecich w zwalczaniu wylesiania, a także by nawiązała z nimi współpracę w tym zakresie, zwłaszcza za pośrednictwem systemu GSP+; apeluje do Komisji, aby oceniła, czy należy opracować nowy specjalny instrument pomocy handlowej, aby ułatwić wymianę handlową w kontekście ograniczania ryzyka związanego z produkcją towarów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów;

51. zwraca się do Komisji, aby przepisy, które ma przyjąć, odzwierciedlały kompleksowe i zróżnicowane podejście do wylesiania, uwzględniające jego różne aspekty i powiązania zarówno z generowaniem zrównoważonych przedsięwzięć, jak i ze zwalczaniem gospodarki przestępczej; w tym celu wzywa do nawiązania dialogu z państwami trzecimi, aby przeanalizować w poszczególnych przypadkach główne przyczyny utraty lesistości i adekwatność planowanych środków;

52. podkreśla, że postanowienia dotyczące zamówień publicznych zawarte w umowach o wolnym handlu powinny przewidywać, że przy udzielaniu zamówień należy brać pod uwagę kryteria dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej w sposób odpowiedzialny pod względem społecznym i środowiskowym;

53. domaga się, by uzupełnieniem obowiązkowych wymogów na poziomie Unii była szerszej zakrojona i ściślejsza współpraca w skali ogólnosiwiatowej, wzmocniony globalny ład środowiskowy i współpraca z państwami trzecimi w drodze pomocy technicznej, wymiany informacji i dobrych praktyk w zakresie ochrony, zachowania i zrównoważonego wykorzystywania lasów, przy czym należy szczególnie docenić inicjatywy na rzecz zrównoważoności podejmowane w sektorze prywatnym, a także zwiększenie wysiłków na kluczowych forach międzynarodowych, w tym w ramach Światowej Organizacji Handlu i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), aby powstrzymać wylesianie i degradację lasów oraz odtwarzać lasy, a także by zapobiec przenoszeniu łańcuchów dostaw powodujących niepożądane wylesianie do innych regionów na świecie;

54. zwraca się do Komisji i państw członkowskich, by w ramach współpracy handlowej i międzynarodowej zachęcały do niezbędnych inwestycji na rzecz konsolidacji wyższych standardów zrównoważoności w sektorach leśnych i ich łańcuchach wartości dzięki promowaniu biogospodarki o obiegu zamkniętym, ekoturystyki, energii odnawialnej, rolnictwa przyjaznego klimatowi i innych właściwych obszarów, w tym w krajach trzecich;

Czwartek, 22 października 2020 r.

55. we wniosku należy zagwarantować wszystkim właściwym zainteresowanym stronom pewność prawa w odniesieniu do wszelkich nowych ogólnounijnych środków bądź ram dotyczących obecnego stosowania umów o dobrowolnym partnerstwie i zezwoleń FLEGT, aby zapewnić zainteresowanie inwestowaniem w niepowodujący wylesiania eksport do Unii; ponadto zachęca Komisję do zawarcia porozumień o partnerstwach handlowych z krajami będącymi głównymi producentami towarów rolnych, aby zająć się powodującymi wylesianie czynnikami po stronie podaży.

56. odnotowuje znaczenie dopilnowania, by wylesianie zostało włączone do dialogu politycznego na szczeblu krajowym, oraz pomagania krajom partnerskim w opracowywaniu i wdrażaniu krajowych ram prawnych dotyczących leśnictwa i zrównoważonego leśnictwa; podkreśla, że takie ramy krajowe muszą odzwierciedlać zarówno potrzeby krajowe, jak i zobowiązania międzynarodowe; podkreśla konieczność wdrożenia mechanizmów zachęcających drobnych producentów rolnych do utrzymywania i poprawy ekosystemu oraz produktów dostarczanych przez zrównoważone leśnictwo i rolnictwo;

57. jest zdania, że zdecydowane działania na rynku wewnętrznym Unii powinny iść w parze ze zdecydowanymi działaniami na szczeblu międzynarodowym; krajowe programy orientacyjne realizowane w ramach działań zewnętrznych UE powinny zatem zawierać postanowienia mające pomóc przedsiębiorstwom i drobnym gospodarstwom rolnym z państw trzecich współpracującym z podmiotami, które wprowadzają na rynek wewnętrzny Unii produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów, w prowadzeniu działalności, która nie szkodzi lasom i ekosystemom;

58. uważa, że rozporządzenie zaproponowane w załączniku do niniejszej rezolucji powinno i może być opracowane w zgodzie z zasadami WTO oraz że powinny mu towarzyszyć umowy o partnerstwie handlowym z państwami będącymi głównymi producentami towarów rolnych, aby wyeliminować powodujące wylesianie czynniki po stronie podaży;

59. proponuje, aby podczas negocjowania krajowych programów orientacyjnych z państwami trzecimi Komisja priorytetowo traktowała przepisy mające wspierać przedsiębiorstwa i małe gospodarstwa rolne z państw trzecich współpracujące z podmiotami, które wprowadzają na rynek wewnętrzny Unii produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów, w prowadzeniu działalności nieszkodzącej lasom, ekosystemom ani prawom człowieka;

60. zwraca uwagę, że wzmocnienie ram prawnych UE w zakresie wylesiania może mieć istotny wpływ na ceny gruntów w państwach trzecich, i że aby zapobiec wszelkim spekulacjom, nie należy ustalać daty granicznej po opublikowaniu przez Komisję wniosku opisanego w załączniku do niniejszej rezolucji;

Wylesianie a prawa człowieka

61. podkreśla, że zmiana przepisów służąca legalizacji korzystania z niektórych obszarów oraz zmodyfikowaniu praw własności gruntu nie usuwa negatywnego wpływu na prawa człowieka i środowisko naturalne spowodowanego wdrożeniem tej zmiany; podkreśla zatem, że kryteria należytej staranności muszą obejmować inne elementy wykraczające poza legalność działania;

62. zauważa, że produkcja towarów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów wpływa negatywnie na społeczności lokalne nie tylko przez bezpośrednie wylesianie, degradację ekosystemów oraz masowy wykup i dzierżawę ziemi, ale również przez masowy wykup zasobów wodnych, który może mieć negatywne skutki dla lasów i innych ekosystemów;

63. zaznacza, że na pierwszej linii frontu w walce o ochronę ekosystemów często są społeczności lokalne, ludy tubylcze, obrońcy praw własności gruntu i środowiska; zauważa, że w niektórych regionach konflikty dotyczące użytkowania gruntów i zasobów są główną przyczyną przemocy wobec ludności tubylczej⁽³⁵⁾ oraz wyraża zaniepokojenie, że degradacja i niszczenie lasów i innych cennych ekosystemów często idzie w parze z naruszaniem praw człowieka lub wynika z niego; potępia wszelkie formy karania, nękania i prześladowania za udział w działaniach mających na celu ochronę środowiska; w związku z tym wzywa do uwzględnienia w przyszłych unijnych ramach prawnych ochrony praw człowieka, w szczególności prawa posiadania gruntu, prawa własności gruntu i praw pracowniczych, ze szczególnym uwzględnieniem praw ludów tubylczych i społeczności lokalnych; wzywa Komisję do wspierania procesów reform prawnych w krajach będących producentami przy skutecznym i znaczącym udziale wszystkich zainteresowanych stron, w tym społeczeństwa obywatelskiego, ludów tubylczych i społeczności lokalnych; wzywa Unię i państwa członkowskie do poparcia na najbliższym Zgromadzeniu Ogólnym ONZ globalnego uznania prawa do zdrowego środowiska naturalnego;

⁽³⁵⁾ Sprawozdanie Prokuratury Generalnej Brazylii: <http://www.mpf.mp.br/pgr/noticias-pgr/conflitos-associados-a-terra-sao-principal-causa-de-violencia-contraindigenas-e-comunidades-tradicionais-no-brasil-segundo-mpf>

Czwartek, 22 października 2020 r.

64. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia mechanizmu szybkiego reagowania na szczelbu Unii w celu wspierania obrońców lasów i środowiska w Unii i na całym świecie;
65. podkreśla, że elementem takich ram prawnych musi być przyznanie skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości i środków prawnych ofiarom działań przedsiębiorstw naruszających prawa człowieka oraz wyrządzających szkody w środowisku;
66. podkreśla, że oprócz ustanowienia unijnych ram prawnych dotyczących produktów przyczyniających się do wylesiania Unia musi w bardziej zdecydowany sposób zająć się wdrażaniem praw człowieka, odpowiedzialności za środowisko i rządów prawa jako zagadnieniami horyzontalnymi w stosunkach z odpowiednimi państwami oraz z innymi głównymi państwami importującymi;
67. podkreśla, że takie ramy prawne należy opracować zgodnie z zobowiązaniami międzynarodowymi UE względem państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku oraz uwzględnić je w przyszłym porozumieniu zastępującym umowę z Kotonu;
68. przypomina, jak ważne jest respektowanie Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka; popiera trwające negocjacje dotyczące stworzenia instrumentu ONZ w dziedzinie praw człowieka, wiążącego dla korporacji ponadnarodowych i innych przedsiębiorstw, oraz podkreśla, że Unia powinna proaktywnie włączyć się w ten proces;

Środki UE a spójność polityki

69. podkreśla, że w ramach ewentualnych regulacyjnych lub nieregulacyjnych działań lub środków następczych wobec unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, strategii „od pola do stołu” oraz rozporządzenia w sprawie strategicznych planów w zakresie wspólnej polityki rolnej, w tym krajowych planów strategicznych państw członkowskich, należy odpowiednio zająć się kwestią wpływu unijnej konsumpcji produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów;
70. podkreśla, że należy propagować zrównoważone żywienie, uświadamiając konsumentom, jaki wpływ mają wzorce konsumpcji, i udzielając informacji o rodzajach diety lepszych dla zdrowia ludzkiego i mających mniejszy ślad środowiskowy; uważa, że konieczne jest uwzględnienie skutecznych środków mających na celu zwiększenie wsparcia praktyk agroekologicznych oraz ograniczenie ilości odpadów żywnościowych w całym łańcuchu dostaw; podkreśla znaczenie ukierunkowanych działań informacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości konsumentów w zakresie oddziaływania wzorców konsumpcji na lasy, bioróżnorodność i klimat, wraz ze wsparciem i promocją wyborów żywnościowych opartych na produktach pochodzenia roślinnego;
71. uważa, że w celu zminimalizowania śladu węglowego, jaki powstaje w związku z przywozem z państw trzecich, a także stymulowania zrównoważonej lokalnej produkcji i tworzenia miejsc pracy, Unia powinna zachęcać do wykorzystania drewna, pozyskanych produktów drzewnych lub biomasy leśnej, które pochodzą z źródeł lokalnych;
72. podkreśla potrzebę zmniejszenia zależności od przywozu produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów w drodze promowania białka roślinnego pochodzącego ze źródeł lokalnych, wypasania na pastwiskach, oraz paszy pozyskiwanej z legalnych i zrównoważonych źródeł, a to poprzez wdrożenie strategii Unii w zakresie białka;
73. opowiada się za promowaniem roślin wiążących azot/strączkowych/wysokobiałkowych w ramach nowych planów strategicznych w ramach wspólnej polityki rolnej, m.in. przez płodozmian, warunkowość, ekoprogramy, środki rolno-środowiskowe, nowe interwencje sektorowe i wsparcie związane z produkcją, w celu zwiększania białkowej samowystarczalności Unii, a zarazem wnoszenia wkładu w osiągnięcie celów strategii różnorodności biologicznej oraz strategii „od pola do stołu”; odnotowuje ponadto, że dochody i rentowność gospodarstw hodowlanych należy uzgodnić z poziomami produkcji, które można utrzymać przy wypasaniu na pastwiskach lub wykorzystaniu roślin pastewnych z własnej uprawy; wzywa do dalszych badań i promowania innowacyjnych systemów i metod produkcji, które mogą zmniejszyć nakłady i koszty zewnętrzne, np. systemów wypasu paszowego, takich jak wypas rotacyjny, nawet jeśli wielkość produkcji może być mniejsza;
74. podkreśla znaczenie rozwoju zrównoważonej biogospodarki, w której wysoką wartość ekonomiczną przypisuje się produktom wytwarzanym w zrównoważony sposób;
75. podkreśla, że polityka Unii w dziedzinie bioenergii powinna spełniać ściśle kryteria społeczne i środowiskowe;

Czwartek, 22 października 2020 r.

76. przypomina, że Unia przeciwdziała ryzyku wylesiania za pośrednictwem rozporządzenia UE w sprawie drewna, planu działania UE FLEGT, umów o dobrowolnym partnerstwie promujących procesy wielostronne w krajach będących producentami oraz dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii (OZE II) ⁽³⁶⁾, a ponadto że akty te zawierają liczne przepisy i mogą stanowić wartościową podstawę minimalizowania ryzyka wylesiania i nielegalnego pozyskiwania drewna; zauważa, że w OZE II rozszerzono obowiązek zgodności z unijnymi kryteriami zrównoważonego rozwoju z biopaliw na wszystkie końcowe zastosowania bioenergii, w tym na ogrzewanie/chłodzenie i energię elektryczną, ponieważ jednak dyrektywa ta obejmuje jedynie surowiec wykorzystywany do produkcji bioenergii, nie może obecnie zagwarantować, że dobra związane z wylesianiem lub przekształcaniem ekosystemów nie będą wykorzystywane jako biopaliwa;

77. podkreśla, że metody osiągnięcia celów określonych w pakiecie „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” nie mogą prowadzić do wylesiania i degradacji lasów w innych częściach świata; dlatego wzywa Komisję, by do 2021 r. przeanalizowała odpowiednie aspekty sprawozdania załączonego do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/807 ⁽³⁷⁾ oraz by w razie potrzeby bez zbędnej zwłoki przeprowadziła przegląd tego rozporządzenia, w każdym razie przed 2023 r., na podstawie aktualnego stanu wiedzy naukowej i zgodnie z zasadą ostrożności; zwraca się do Komisji o ponowną ocenę danych dotyczących soi i jak najszybsze – najpóźniej do 2030 r. – wycofanie biopaliw związanych ze znacznym ryzykiem pośredniej zmiany sposobu użytkowania gruntów (ILUC);

78. uważa, że zakrojonemu na szeroką skalę wykorzystaniu biopaliw w Unii muszą towarzyszyć wystarczające kryteria zrównoważonego rozwoju w celu uniknięcia bezpośredniej i pośredniej zmiany sposobu użytkowania gruntów (ILUC), w tym wylesiania; zauważa ponadto, że obecne kryteria nie uwzględniają w wystarczającym stopniu surowców kopalnych wykorzystywanych do produkcji biopaliw; wzywa zatem do monitorowania i oceny skutków zmiennej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii podczas jej bieżącego wdrażania, w tym skuteczności kryteriów zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do bioenergii; zwraca uwagę na znaczenie lokalnych łańcuchów dostaw surowców dla osiągnięcia długoterminowego zrównoważonego rozwoju;

79. uważa, że stare i pierwotne lasy należy traktować i chronić jako globalne dobro wspólne oraz że ich ekosystemom należy nadać status prawny;

Komunikacja i działania uświadamiające

80. podkreśla, jak ważne jest zagwarantowanie, że w Unii konsumuje się produkty pochodzące z łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania, a także jak istotna jest stała ocena wpływu konsumpcji takich produktów w Unii; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania kampanii informacyjnych i uświadamiających na temat przywożonych towarów i produktów oraz ich wpływu na światowe lasy i ekosystemy bogate pod względem różnorodności biologicznej, a także na temat społeczno-gospodarczych skutków wylesiania i niszczenia ekosystemów oraz przestępstw związanych z lasami w Unii i w państwach trzecich;

81. zwraca uwagę, że Komisja powinna rozważyć zaproponowanie wpisania lasów pierwotnych na listę światowego dziedzictwa UNESCO, aby przyczynić się do ochrony przed wylesianiem i zwiększyć szanse na zwrócenie uwagi społeczeństwa na ich ochronę; jeżeli nie jest to możliwe, należy ocenić inne możliwości prawne pozwalające na osiągnięcie tych celów;

Definicje, dane dotyczące lasów i monitorowanie lasów

82. zauważa, że obecna definicja terminu „las”, jego kategoryzacja oraz szereg innych terminów i zasad związanych z wylesianiem w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej, przyjęte przez odpowiednie organy, na przykład Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, są czysto techniczne i nie wprowadzają odpowiedniego rozróżnienia między lasem naturalnym a plantacjami leśnymi, w przypadku których funkcja gospodarcza lasu znacznie przeważa nad jego innymi funkcjami, i podkreśla, że może to ostatecznie prowadzić do zniekształcenia danych na temat obszaru, jaki zajmują światowe lasy, i ich stanu; wzywa odpowiednie zainteresowane strony do ujednoczenia stosowanej terminologii zgodnie z brzmieniem przedstawionym w załączniku do projektu rezolucji i podkreśla znaczenie tego wyjaśnienia dla skutecznego stosowania powiązanych instrumentów;

83. podkreśla w szczególności potrzebę niezależnego monitorowania produkcji towarów związanych z wylesianiem i handlu nimi; wzywa Komisję, by zintensyfikowała działania w tych kwestiach za pośrednictwem programu „Horyzont Europa” oraz wspierała niezależne monitorowanie w krajach będących producentami, a także wymianę najlepszych praktyk i zebranych przez nie doświadczeń w celu poprawy stosowanych metod i stopnia szczegółowości informacji;

⁽³⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/807 z dnia 13 marca 2019 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 w odniesieniu do określania surowców o wysokim ryzyku spowodowania pośredniej zmiany użytkowania gruntów, w przypadku których zaobserwowano znaczącą ekspansję obszaru produkcji na tereny zasobne w pierwiastek węgla oraz certyfikowania biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy o niskim ryzyku spowodowania pośredniej zmiany użytkowania gruntów (Dz.U. L 133 z 21.5.2019, s. 1).

Czwartek, 22 października 2020 r.

84. podkreśla zasadniczą potrzebę usprawnienia mechanizmów, dzięki którym można określić źródło lub pochodzenie drewna wprowadzanego na rynek wewnętrzny;
85. zauważa, że lepszy dostęp do danych celnych na temat przywozu do Unii poprawiłby przejrzystość i rozliczalność w globalnym łańcuchu dostaw; apeluje do Komisji o ustanowienie partnerstwa celnego w Unii, przy jednoczesnym rozszerzeniu wymogów dotyczących danych celnych, zwłaszcza przez uwzględnienie eksportera i producenta jako obowiązkowych elementów danych celnych i zwiększenie dzięki temu przejrzystości i identyfikowalności w globalnych łańcuchach dostaw;
86. zauważa, że skuteczne wdrożenie wymaga dostępności i dokładności danych wykorzystywanych do oceny daty wylesienia lub przekształcenia gruntu pod inny rodzaj użytkowania;
87. wzywa Unię do dalszego rozwoju programów badawczych i monitorujących, takich jak Copernicus – unijny program obserwacji i monitorowania Ziemi – i inne programy monitorujące, w celu nadzorowania łańcucha dostaw produktów, aby móc rozpoznawać i odpowiednio wcześniej ostrzegać o produktach, które spowodowały wylesianie lub degradację środowiska w fazie ich produkcji;
88. zwraca się do Komisji o zbadanie możliwości większego wykorzystania systemu satelitarnego Copernicus do monitorowania lasów oraz zapobiegania pożarom lasów i szkodom w lasach, włącznie z monitorowaniem i identyfikowaniem przyczyn pożarów i niszczenia lasów, wylesiania i przekształcania ekosystemów, ułatwianiem dostępu właściwym organom w poszczególnych państwach członkowskich oraz zapewnianiem MŚP lub przedsiębiorstwom typu start-up bezpośredniego źródła otwartych danych;
89. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie obserwatorium leśnictwa w celu gromadzenia danych i informacji na temat wylesiania w Europie i na świecie oraz wzywa, aby obserwatorium to ustanowiło mechanizm ochrony obrońców lasów;
90. apeluje o stworzenie mechanizmów wczesnego ostrzegania w celu powiadamiania organów publicznych, przedsiębiorstw, w tym niezależnych programów, a także konsumentów o towarach pochodzących z obszarów, na których występuje ryzyko przekształcenia ekosystemów w odniesieniu do utraty i pogorszenia stanu lasów i sawann oraz obszarów, na których doszło do naruszeń praw człowieka, jak również o pomaganiu w rozwiązywaniu tych problemów poprzez intensyfikację dialogu i dzielenia się danymi z odnośnymi państwami trzecimi;
91. wzywa Komisję do utworzenia europejskiej bazy danych gromadzącej bieżące i przeszłe projekty realizowane przez Unię i państwa trzecie, a także projekty dwustronne między państwami członkowskimi a państwami trzecimi w celu oceny ich wpływu na lasy na świecie; podkreśla zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w realizację tych projektów;

Gospodarka leśna oraz badania naukowe i innowacje w dziedzinie leśnictwa

92. podkreśla potrzebę uwzględnienia powiązań między sektorem leśno-drzewnym a innymi sektorami, a także znaczenie cyfryzacji i inwestowania w badania i innowacje, aby monitorować wylesianie;
93. zauważa, że w sektorze leśnictwa zatrudnionych jest w Unii bezpośrednio co najmniej 500 tys. osób ⁽³⁸⁾, a w skali globalnej 13 mln osób ⁽³⁹⁾ i że te miejsca pracy znajdują się zwłaszcza na obszarach wiejskich;
94. zauważa, że na szczeblu unijnym niektóre strategie polityczne państw członkowskich dotyczące lasów i gospodarki leśnej odzwierciedlają ramy, które są rozdrobnione i nieskładne, w związku z czym wymagają lepszej koordynacji pod względem zachęcania do zrównoważonego rozwoju;
95. apeluje o ściślejszą współpracę rządów, przedsiębiorstw, producentów i społeczeństwa obywatelskiego w celu przyjmowania strategii politycznych i ustanawiania warunków ramowych z myślą o wspieraniu projektów sektora prywatnego;
96. podkreśla zasadniczą rolę badań i innowacji we wspieraniu wkładu zrównoważonej gospodarki leśnej i sektora leśno-drzewnego w stawianie czoła wyzwaniom związanym z wylesianiem i przeciwdziałaniem zmianie klimatu;

⁽³⁸⁾ Baza danych Eurostatu dotycząca leśnictwa <https://ec.europa.eu/eurostat/web/forestry/data/database>

⁽³⁹⁾ <http://www.fao.org/rural-employment/agricultural-sub-sectors/forestry/en>

Czwartek, 22 października 2020 r.

97. apeluje o wzajemne wsparcie w formie badań naukowych i wymiany w przypadku zdarzeń powodujących szkody, by ustalić dostosowane do warunków geograficznych działania, dzięki którym będzie można chronić się przed pożarami na dużych obszarach lub zapobiegać inwazji szkodników;

98. z zadowoleniem przyjmuje środki mające na celu dostosowanie plantacji leśnych do zmieniających się warunków klimatycznych; przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w wielu krajach zaleca się już i praktykuje zwiększanie liczby odpornych rodzimych gatunków drzew w zdrowych i bioróżnorodnych lasach;

99. podkreśla znaczenie szkoleń w Unii i w państwach trzecich w zakresie zrównoważonej gospodarki lasami, plantacjami i systemem rolno-leśnym, w tym ciągłej pokrywy roślinnej; uważa, że odgrywają one zasadniczą rolę w zapewnieniu różnorodności biologicznej, a także dochodów społeczności zamieszkujących lasy i rolników stosujących system rolno-leśny;

100. podkreśla znaczenie edukacji oraz wykwalifikowanej i odpowiednio przeszkolonej kadry dla pomyślnego wprowadzenia w życie zrównoważonej gospodarki leśnej; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia środków i wykorzystania istniejących partnerstw w celu ułatwienia wymiany najlepszych praktyk w tej dziedzinie;

101. wzywa do wzmocnienia ogólnoświatowej współpracy z myślą o usprawnieniu wymiany wiedzy i doświadczeń, jeśli chodzi o bardziej zrównoważone gospodarowanie lasami wielofunkcyjnymi;

102. wzywa zatem Unię do zawierania z państwami trzecimi międzynarodowych sojuszy w zakresie ochrony lasów, realizacji solidnych strategii politycznych na rzecz zerowego wylesiania, zintegrowanego planowania przestrzennego i przejrzystości w kwestii własności gruntów oraz zapobiegania przekształcaniu lasów w grunty rolne; apeluje w związku z tym o zapewnienie międzynarodowego finansowania lasów w ramach globalnych porozumień dotyczących ochrony lasów oraz w ścisłej współpracy z rządami europejskimi i podmiotami międzynarodowymi;

103. apeluje o opracowanie koncepcji zrównoważonej przyszłości lasów na całym świecie pozwalających pogodzić interesy ekonomiczne i ekologiczne, gdyż dla wielu krajów lasy to ważne zasoby, z których nie są one gotowe dobrowolnie zrezygnować;

104. apeluje o bardziej całościowe podejście w obrębie Unii, w ramach którego Unia będzie udzielać organom lokalnym bezpośredniego wsparcia na rzecz zalesienia i praktyk z zakresu zrównoważonej gospodarki leśnej; apeluje zwłaszcza o bardziej zdecydowaną rolę Unii we wspieraniu władz lokalnych i regionalnych w egzekwowaniu obowiązujących przepisów dotyczących ochrony lasów;

105. apeluje o skuteczne programy wsparcia finansowego i zachęt na rzecz środków służących zalesianiu zdegradowanych gruntów oraz gruntów nienadających się do rolnictwa.

Finansowanie

106. wzywa Komisję do przyjęcia wieloletnich ram finansowych, które nie wpłyną negatywnie na klimat i środowisko; apeluje o zwracanie szczególnej uwagi na skutki finansowania działań zewnętrznych, które mogą przyczynić się do wylesiania i degradacji ekosystemów, a także finansowania niektórych rodzajów działalności badawczo-rozwojowej; wzywa do przeprowadzenia kontroli WRF i wszystkich budżetów unijnych pod kątem Zielonego Ładu;

107. uważa, że kryteria dotyczące zielonych zamówień publicznych UE powinny obejmować wylesianie i zgodność z wnioskiem dotyczącym zachowania należytej staranności; jest zdania, że podczas przeglądu dyrektywy 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych⁽⁴⁰⁾ należy uwzględnić obowiązek zachowania należytej staranności w kryteriach udzielania zamówień;

108. wzywa wszystkie instytucje i agencje unijne, by dawały przykład dzięki zmianie swego postępowania, zamówień i umów ramowych zorientowanej na stosowanie wyłącznie produktów niepowodujących wylesiania;

109. apeluje w szczególności do Komisji o podjęcie inicjatyw na rzecz zakazu zamówień publicznych na przywożone produkty skutkujące wylesianiem w związku z wielostronnym porozumieniem WTO w sprawie zamówień rządowych (GPA) i dyrektywą 2014/24/UE;

⁽⁴⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

Czwartek, 22 października 2020 r.

110. apeluje do Unii o stosowne wsparcie na rzecz ochrony istniejących i tworzenia nowych, odpowiednio wybranych obszarów chronionych, zwłaszcza w państwach będących największymi producentami drewna;

111. wzywa Unię do uzależnienia pomocy finansowej dla krajów partnerskich od wprowadzenia sprawnego systemu wiążących instrumentów koncepcyjnych przyczyniających się do realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej (na przykład plany gospodarowania lasami); podkreśla, że instrumenty te będą działać jedynie wówczas, gdy zostaną przygotowane z wykorzystaniem wystarczającej wiedzy eksperckiej, i wzywa Unię do określenia i przestrzegania jasnych zasad zgodności z tymi instrumentami;

112. apeluje, aby sektor leśnictwa był istotnym elementem przygotowywanego Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) oraz aby wykorzystano w pełni potencjał Planu inwestycji zewnętrznych i regionalnych instrumentów łączonych w celu zmobilizowania finansowania prywatnego na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej; apeluje o wzmacnianie już istniejących norm i systemów certyfikacji zamiast wprowadzania nowych oraz podkreśla, że te normy i systemy certyfikacji muszą być zgodne z zasadami WTO;

113. podkreśla, że należy zapewnić skuteczne uznawanie i poszanowanie zwyczajowych praw do ziemi społeczności zależnych od lasów oraz ludności tubylczej, gdyż jest to kwestia sprawiedliwości społecznej, zgodnie z dobrowolnymi wytycznymi FAO w sprawie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego (VGGT), Deklaracją praw ludów tubylczych ONZ oraz konwencją nr 169 MOP; zachęca Komisję, aby wspierała upowszechnianie, stosowanie i wdrażanie VGGT na szczeblu światowym, regionalnym i krajowym, m.in. za pośrednictwem Planu inwestycji zewnętrznych;

114. wzywa do zacieśnienia współpracy między UE a AKP w celu rozwiązania nasilającego się problemu wylesiania i pustyńnienia w krajach AKP dzięki opracowaniu planów działania na rzecz poprawy zarządzania i ochrony lasów oraz wprowadzenia systemów monitorowania; apeluje do Unii, by dopilnowała uwzględniania wylesiania w dialogach politycznych prowadzonych na szczeblu krajowym oraz pomagała krajom partnerskim w opracowywaniu i wdrażaniu krajowych ram dotyczących lasów i zrównoważonych łańcuchów dostaw, a jednocześnie wspierała skuteczne wdrażanie ustalonych na poziomie krajowym wkładów krajów partnerskich zgodnie z porozumieniem paryskim;

115. zwraca się do Komisji o przedłożenie na podstawie art. 192 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wniosku dotyczącego unijnych ram prawnych mających na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE, zgodnie z zaleceniami określonymi w załączniku do niniejszego sprawozdania;

o

o o

116. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji oraz zaleceń zawartych w załączniku Komisji i Radzie.

Czwartek, 22 października 2020 r.

ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI:**ZALECENIA DOTYCZĄCE TREŚCI POSTULOWANEGO WNIOSKU****1. Cel**

Wniosek dotyczący rozporządzenia (zwany dalej „wnioskiem”) powinien stanowić podstawę pozwalającą zapewnić wysoki poziom ochrony zasobów naturalnych, takich jak lasy naturalne, różnorodność biologiczna i ekosystemy naturalne, a także przyczynić się do wzmocnienia ram zrównoważonego gospodarowania tymi zasobami w celu uniknięcia ich degradacji i przekształcania dzięki zadbaniu o to, by unijne modele rynkowe i konsumpcyjne nie miały na nie negatywnego wpływu. Wniosek powinien też obejmować ochronę praw człowieka oraz oficjalnych i zwyczajowych praw ludów tubylczych i społeczności lokalnych do gruntów, terenów i zasobów, na które wpływa pozyskiwanie, wydobywanie i wytwarzanie produktów.

Należy zapewnić w nim przejrzystość i pewność w odniesieniu do następujących elementów:

- a) produkty objęte wnioskiem i ich produkty pochodne, które są wprowadzane na rynek wewnętrzny Unii,
- b) praktyki w zakresie dostaw oraz finansowanie stosowane przez wszystkie podmioty działające na rynku wewnętrznym Unii,
- c) praktyki produkcyjne – z uwzględnieniem kwestii poboru wody – podmiotów zajmujących się pozyskiwaniem, wydobywaniem, dostarczaniem i przetwarzaniem produktów objętych niniejszym wnioskiem i stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów lub wytwarzaniem ich produktów pochodnych na rynku wewnętrznym Unii, a także praktyki ich instytucji finansowych.

Wniosek powinien przyczynić się do wypełniania międzynarodowych zobowiązań w zakresie środowiska i praw człowieka podjętych przez Unię i jej państwa członkowskie, takich jak porozumienie paryskie, cele zrównoważonego rozwoju i zobowiązania dotyczące praw człowieka określone w międzynarodowych traktatach w sprawie praw człowieka, oraz ustanowić prawnie wiążące kryteria zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do praw człowieka oraz ochrony lasów i ekosystemów naturalnych przed ich przekształcaniem i degradacją w sposób opisany we wniosku. Powinien on być oparty na analizie ryzyka, proporcjonalny i możliwy do wyegzekwowania.

2. Zakres stosowania

Wniosek powinien mieć zastosowanie do wszystkich podmiotów niezależnie od ich formy prawnej, wielkości lub złożoności ich łańcuchów wartości, tj. powinien obejmować wszelkie osoby fizyczne lub prawne (z wyjątkiem konsumentów niekomercyjnych), które po raz pierwszy wprowadzają na rynek wewnętrzny Unii produkty objęte wnioskiem oraz ich produkty pochodne lub zapewniają finansowanie podmiotom podejmującym takie działania. Powinno to dotyczyć zarówno podmiotów działających na terytorium Unii, jak i poza nim. Podmioty działające poza terytorium Unii do wykonywania tych zadań powinny wyznaczyć upoważnionego przedstawiciela (zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020⁽¹⁾).

Wszystkie podmioty powinny mieć prawo do zgodnego z prawem wprowadzania na rynek unijny produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów i ich produktów pochodnych jedynie wówczas, gdy są w stanie wykazać zgodnie z przepisami określonymi w sekcji 4 załącznika, że w ramach własnych działań oraz we wszystkich rodzajach relacji biznesowych, jakie utrzymują ze swoimi partnerami biznesowymi i podmiotami w całym swoim łańcuchu wartości (tj. z przedsiębiorstwami transportowymi, dostawcami, podmiotami handlowymi, franczyzobiorcami, licencjobiorcami, spółkami joint venture, inwestorami, klientami, wykonawcami, klientami komercyjnymi, konsultantami, doradcami finansowymi, prawnymi i innymi), istnieje co najwyżej znikome ryzyko, że towary wprowadzane na rynek unijny:

— pochodzą z gruntów uzyskanych w drodze przekształcania lasów naturalnych lub innych ekosystemów naturalnych;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

Czwartek, 22 października 2020 r.

- pochodzą z lasów naturalnych i ekosystemów naturalnych ulegających degradacji oraz
- są produkowane z naruszeniem praw człowieka albo z nim związane.

Na instytucjach finansowych oferujących finansowanie, inwestycje, ubezpieczenia lub inne usługi podmiotom działającym w łańcuchu dostaw produktów spoczywa również odpowiedzialność za dochowanie należytej staranności w trosce o to, by przedsiębiorstwa w łańcuchu dostaw przestrzegały zobowiązań wynikających z niniejszego wniosku.

Podmioty powinny wdrożyć odpowiednie i przejrzyste środki w celu zapewnienia poszanowania tych norm w ramach całego swojego łańcucha wartości.

Wniosek powinien obejmować wszystkie produkty najczęściej związane z wylesianiem, degradacją lasów naturalnych i przekształcaniem oraz degradacją naturalnych ekosystemów w wyniku działalności człowieka. Wykaz tych produktów należy opracować na podstawie niezależnej oceny eksperckiej, biorąc pod uwagę zasadę ostrożności, i należy zawrzeć go w załączniku do niniejszego wniosku oraz umieścić w nim co najmniej produkty takie jak olej palmowy, soja, mięso, skóra, kakao, kawa, kauczuk i kukurydza, a także wszelkie produkty pośrednie lub końcowe będące pochodnymi tych produktów oraz produkty zawierające te produkty. W przypadku gdy produkty pochodne zawierają więcej niż jeden z produktów objętych wnioskiem, należy zachować należyłą staranność w odniesieniu do każdego z tych produktów. W ciągu trzech lat od daty wejścia w życie wniosku, po dokonaniu ewaluacji przez Komisję na podstawie oceny niezależnych ekspertów i z poszanowaniem zasady ostrożności, należy włączyć w zakres jego stosowania produkty objęte rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010⁽²⁾ („unijne rozporządzenie w sprawie drewna”).

Komisja na podstawie oceny niezależnych ekspertów i z poszanowaniem zasady ostrożności powinna w odpowiednim czasie przyjąć akty delegowane w celu dokonania przeglądu i uzupełnienia wykazu o wszelkie produkty i ich produkty pochodne, które powinny zostać objęte wnioskiem, jeżeli pojawiają się dowody lub istotne wskazania dotyczące szkodliwego wpływu ich pozyskiwania, wydobywania lub wytwarzania na lasy i ekosystemy naturalne lub prawa człowieka oraz oficjalne i zwyczajowe prawa ludów tubylczych i społeczności lokalnych do gruntów, terenów i zasobów. Komisja powinna uważnie i proaktywnie wskazywać pojawiające się zagrożenia oraz aktywnie konsultować się z różnymi zainteresowanymi stronami mających odpowiednie doświadczenie, aby prowadzić wykaz produktów, który odzwierciedla stan wiedzy o zagrożeniach dla praw człowieka i dla środowiska w odpowiednich sektorach.

Wniosek powinien mieć takie samo zastosowanie do wszystkich instytucji finansowych upoważnionych do prowadzenia działalności w Unii i oferujących finansowanie, inwestycje, ubezpieczenie lub inne usługi podmiotom, które pozyskują, wydobywają, wytwarzają, przetwarzają, zbywają produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów oraz ich produkty pochodne lub nimi handlują, w trosce o to, by same instytucje finansowe oraz przedsiębiorstwa w ich łańcuchu dostaw wypełniały określone we wniosku zobowiązania w zakresie środowiska i praw człowieka.

Wniosek powinien mieć zastosowanie do podmiotu handlowego, tj. osoby fizycznej lub prawnej, która w ramach działalności handlowej zbywa lub nabywa od podmiotów na rynku wewnętrznym Unii jakikolwiek produkt objęty wnioskiem lub jego produkt pochodny już wprowadzony do obrotu na rynku wewnętrznym Unii. Podmioty na rynku wewnętrznym Unii nie powinny mieć możliwości nawiązywania współpracy z podmiotami handlowymi, chyba że te podmioty handlowe mogą:

- wskazać podmioty, w tym podmioty handlowe, które dostarczyły produkty objęte rozporządzeniem i ich produkty pochodne oraz
- w stosownych przypadkach zidentyfikować podmioty handlowe, którym dostarczyły produkty objęte wnioskiem i ich produkty pochodne oraz
- zapewnić identyfikowalność swoich produktów pozwalającą określić ich pochodzenie przy ich wprowadzaniu do obrotu na rynku wewnętrznym Unii.

3. Obowiązki ogólne

3.1. Wylesianie i przekształcanie ekosystemów naturalnych

Produkty objęte wnioskiem i ich produkty pochodne, które są wprowadzane na rynek unijny, nie powinny powodować wylesiania ani przekształcania ekosystemów naturalnych ani pochodzić z takich działań.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna. Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23).

Czwartek, 22 października 2020 r.

W tym celu produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów wprowadzane na rynek unijny w formie surowej lub jako produkty pochodne takich produktów, lub zawierające takie produkty nie powinny być pozyskiwane, wydobywane ani wytwarzane na gruntach, które w terminie granicznym mieszczącym się w przeszłości, lecz nie później niż w 2015 r., określonym w oparciu o dane naukowe, uzasadnionym, wykonalnym i zgodnym z międzynarodowymi zobowiązaniami UE miały status lasu lub ekosystemu naturalnego zgodnie z definicją określoną w sekcji 3.3 „Definicje”, ale które od tamtego czasu utraciły ten status w wyniku wylesiania lub przekształcenia.

3.2. *Degradacja lasów i ekosystemów naturalnych*

Produkty objęte wnioskiem i ich produkty pochodne, które są wprowadzane na rynek unijny, nie powinny powodować degradacji lasów ani ekosystemów naturalnych wskutek działalności człowieka ani pochodzić z takich działań.

W tym celu produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów wprowadzane na rynek unijny w formie surowej lub jako produkty pochodne takich produktów, lub zawierające takie produkty nie powinny być pozyskiwane, wydobywane ani wytwarzane na gruntach, które w określonym terminie granicznym miały status lasu lub ekosystemu naturalnego zgodnie z definicją określoną w sekcji 3.3. Termin graniczny musi mieścić się w przeszłości, lecz nie później niż w 2015 r., i być określony w oparciu o dane naukowe, uzasadniony, wykonalny i zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii. Zgodnie z prawem możliwe powinno być jedynie wprowadzenie na rynek unijny produktu, który został pozyskany, wydobyty lub wytworzony w sposób zgodny z celami ochrony środowiska i niepowodujący utraty lub degradacji funkcji ekosystemu na gruntach lub w pobliżu gruntów, na których taki produkt został pozyskany, wydobyty lub wytworzony.

3.3. *Definicje*

Wniosek ustawodawczy Komisji powinien definiować pojęcia „lasu”, „lasu naturalnego”, który posiada wiele lub większość cech lasu rodzimego na danym terenie, nawet w obecności działalności człowieka, „wylesianie”, „degradacja lasów”, „ekosystem naturalny”, „degradacja ekosystemów” i „przekształcanie ekosystemów. Definicje te powinny opierać się na obiektywnych i naukowych podstawach oraz uwzględniać odpowiednie źródła prawa międzynarodowego i organizacji międzynarodowych, a także innych inicjatyw oferujących stosowne definicje, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, Europejska Agencja Środowiska, inicjatywa ramowa na rzecz odpowiedzialności (Accountability Framework Initiative) czy podejście oparte na zasobach węgla (High Carbon Stock Approach).

Definicje te powinny przestrzegać następujących zasad:

- powinny pozwolić osiągnąć najwyższy poziom ochrony środowiska, zwłaszcza lasów i innych ekosystemów naturalnych, zgodnie z międzynarodowymi i wewnętrznymi zobowiązaniami Unii na rzecz ochrony lasów, różnorodności biologicznej i klimatu,
- powinny wspierać cel Unii, jakim jest ochrona lasów i ekosystemów naturalnych, zwłaszcza lasów pierwotnych i regenerowanych, oraz zapobiegać ich zastąpieniu lasami i ekosystemami pochodzącymi z działalności człowieka, takimi jak plantacje drzew,
- powinny być wystarczająco pojemne, by zapewnić ochronę innym ekosystemom naturalnym, które podobnie jak lasy są ważne dla utrzymania różnorodności biologicznej lub realizacji celów klimatycznych określonych w porozumieniu paryskim,
- powinny mieć na względzie dopilnowanie, aby przyjęcie unijnych środków na rzecz ochrony lasów na świecie nie doprowadziło do przeniesienia problemu przekształcania i degradacji na inne ekosystemy naturalne, które są tak samo ważne dla ochrony różnorodności biologicznej, klimatu i praw człowieka jak lasy naturalne.

3.4. *Naruszanie praw człowieka*

Produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów wprowadzane na rynek unijny w formie surowej lub jako produkty pochodne takich produktów, lub zawierające takie produkty nie powinny być pozyskiwane, wydobywane ani wytwarzane na gruntach uzyskanych lub użytkowanych z naruszeniem praw człowieka przewidzianych w prawie krajowym ani praw wyrażonych co najmniej w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej lub porozumieniach międzynarodowych, takich jak prawa ludów tubylczych i społeczności lokalnych, w tym prawa własności gruntów oraz prawo procesowe do wydania lub cofnięcia uprzedniej dobrowolnej i świadomej zgody określone na przykład przez Stałe

Czwartek, 22 października 2020 r.

Forum do spraw Ludów Tubyliczych ONZ oraz organy ONZ i organy regionalne ustanowione na mocy traktatów, prawo dostępu do wody, prawo do ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, prawo do obrony praw człowieka i środowiska wolnej od wszelkich form prześladowania i nękania, prawa pracownicze zapisane w podstawowych konwencjach MOP, ani innych uznanych międzynarodowo praw człowieka związanych z użytkowaniem, własnością lub dostępem do gruntów, jak również prawa człowieka do zdrowego środowiska zdefiniowanego w zasadach ramowych dotyczących praw człowieka i środowiska oraz normach i dobrych praktykach określonych przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. praw człowieka i środowiska.

Szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię pracy dzieci celem wyeliminowania tego procederu.

Pozyskiwanie, wydobywanie lub wytwarzanie produktów objętych wnioskiem powinno odbywać się z poszanowaniem na wszystkich etapach społeczności lokalnych i społeczności ludów tubyliczych oraz praw własności gruntu we wszelkich formach, niezależnie od tego, czy są to prawa publiczne, prywatne, wspólnotowe, zbiorowe, prawa ludów tubyliczych, prawa kobiet czy prawa zwyczajowe. Należy zidentyfikować i szanować oficjalne i zwyczajowe prawa ludów tubyliczych i społeczności lokalnych do gruntów, terenów i zasobów oraz ich zdolność do obrony przysługujących im praw bez represji. Prawa te obejmują prawo do posiadania, zajmowania, użytkowania tych gruntów, terenów i zasobów oraz do zarządzania nimi.

Produkty objęte wnioskiem nie powinny być pozyskiwane z gruntów, których nabycie i użytkowanie ma negatywny wpływ na prawa społeczności i prawa własności gruntu. W szczególności produkty wprowadzane na rynek unijny nie powinny być pozyskiwane, wydobywane ani wytwarzane na obszarach należących do ludów tubyliczych i społeczności lokalnych – zarówno na podstawie oficjalnego tytułu własności, jak i na podstawie własności zwyczajowej – bez ich uprzedniej dobrowolnej i świadomej zgody.

4. Obowiązek określania szkód w łańcuchach wartości, zapobiegania tym szkodom i ograniczania ich

4.1. Obowiązek zachowania należytej staranności

Podmioty powinny podejmować wszelkie niezbędne środki w celu poszanowania i zapewnienia w całym łańcuchu wartości ochrony praw człowieka oraz lasów i ekosystemów naturalnych w sposób określony we wniosku. Działania te powinny obejmować wszystkie rodzaje relacji biznesowych przedsiębiorstwa z partnerami i podmiotami biznesowymi w ramach jego całego łańcucha wartości (takimi jak dostawcy, podmioty handlowe, franczyzobiorcy, licencjobiorcy, spółki joint venture, inwestorzy, klienci, wykonawcy, klienci komercyjni, przedsiębiorstwa transportowe, konsultanci, doradcy finansowi, prawni i inni), a także z wszelkimi innymi podmiotami, będącymi własnością państwa lub nie, związanymi bezpośrednio z operacjami biznesowymi, produktami lub usługami przedsiębiorstwa.

Realizując ten obowiązek, podmioty powinny przyjmować podejście do należytej staranności oparte na analizie ryzyka, w ramach którego charakter i zakres działań związanych z zachowaniem należytej staranności odpowiada rodzajowi i poziomowi ryzyka negatywnych skutków. Im wyższe ryzyko w danym obszarze, tym bardziej wzmożone powinny być działania związane z zachowaniem należytej staranności.

Należy odpowiednio i skutecznie uwzględnić następujące środki:

a) Mapowanie całego łańcucha wartości

Podmioty powinny określić, czy produkty i towary znajdujące się w ich całym łańcuchu wartości spełniają kryteria dotyczące zrównoważonego rozwoju i praw człowieka zawarte we wniosku, na podstawie oceny informacji zasięgniętych na temat dokładnych obszarów, z których pochodzą te towary. Oprócz kryteriów dotyczących środowiska dostęp do informacji musi umożliwiać podmiotom stwierdzenie, czy użytkujący dane grunty do celów wytwarzania produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów mają do tego odpowiednie uprawnienia oraz czy uzyskali uprzednią dobrowolną i świadomą zgodę właścicieli praw do tych gruntów, a także czy nie naruszają lub nie naruszyli żadnego z praw człowieka, o których mowa we wniosku.

W szczególności wymaga się, aby podmioty posiadały i udostępniały następujące informacje:

- (i) dokładny obszar lub dokładne obszary, na których produkty są pozyskiwane lub wydobywane lub wytwarzane; w przypadku bydła, wołowiny i skóry podmioty muszą mieć możliwość pozyskania informacji na temat poszczególnych obszarów wypasu bydła lub – w przypadku bydła opasanego paszą – pozyskiwania tej paszy;

Czwartek, 22 października 2020 r.

- (ii) aktualny stan ekologiczny obszaru pozyskiwania, wydobycia lub wytwarzania;
- (iii) stan ekologiczny obszaru na dzień określony we wniosku jako termin graniczny;
- (iv) status prawny gruntów (własność/tytuł, w tym zarówno oficjalne, jak i zwyczajowe prawa ludów tubylczych i społeczności lokalnych do gruntów, terenów i zasobów) oraz udokumentowana uprzednia dobrowolna i świadoma zgoda;
- (v) elementy łańcucha dostaw danego produktu w celu uzyskania informacji o prawdopodobieństwie wystąpienia ryzyka zanieczyszczenia produktami niewiadomego pochodzenia lub produktami pochodzącymi z obszarów wylesionych lub obszarów, na których doszło do przekształcenia i degradacji lasu naturalnego, lasu i ekosystemu, a także informacji o tym, gdzie, kto i w jakich warunkach pozyskał, przekształcił lub przetworzył produkty, by sprawdzić, czy wypełniono obowiązki w zakresie praw człowieka określone we wniosku.

Podmioty powinny mieć dostęp do wszystkich informacji dotyczących pochodzenia produktów wprowadzanych na rynek wewnętrzny Unii przez systematyczne zgłaszanie współrzędnych GPS tych produktów po wejściu w życie wniosku, zgodnie z sekcją 4.1 załącznika.

- b) Identyfikacja i ocena rzeczywistego i potencjalnego ryzyka dla lasów i ekosystemów w łańcuchu wartości na podstawie kryteriów określonych we wniosku

W przypadku gdy podmiot podejmuje nowe operacje lub rozpoczyna współpracę z nowymi partnerami biznesowymi, powinien zidentyfikować podmioty uczestniczące w nowych łańcuchach dostaw oraz inwestycji, a także ocenić ich polityki i praktyki oraz ich miejsca pozyskiwania, produkcji, wydobywania i przetwarzania. W odniesieniu do dotychczasowych operacji należy identyfikować i oceniać bieżące skutki negatywne i szkody oraz potencjalne ryzyko. Analiza ryzyka powinna dotyczyć wynikającego z działalności podmiotu ryzyka dla lasów i ekosystemów naturalnych, ludów tubylczych, społeczności lokalnych i osób dotkniętych tą działalnością lub wpływu na nie, a nie istotnego ryzyka dla udziałowców przedsiębiorstwa. Jeżeli podmiot współpracuje ze znaczną liczbą dostawców, powinien określić ogólne obszary, w których ryzyko negatywnych skutków jest największe, a także – w oparciu o wspomnianą ocenę ryzyka – powinien dokonać priorytetyzacji dostawców do celów należytej staranności.

Jeżeli podmiot współpracuje ze znaczną liczbą dostawców, powinien określić ogólne obszary, w których ryzyko negatywnych skutków jest największe, a także – w oparciu o wspomnianą ocenę ryzyka – powinien dokonać priorytetyzacji dostawców do celów należytej staranności.

- c) Zapobieganie ryzyku i ograniczanie go do minimum

Z wyjątkiem sytuacji gdy ryzyko zidentyfikowane w ramach procedur identyfikacji i oceny ryzyka, o których mowa w lit. b), jest minimalne, a w związku z tym podmiot nie ma powodów do obaw co do tego, że produkty i towary mogą nie spełniać kryteriów określonych w ramach prawnych, podmioty powinny przyjąć procedury ograniczające ryzyko. Procedury te powinny zawierać zestaw odpowiednich i proporcjonalnych środków, które skutecznie i w znacznym stopniu zmniejszą poziom wszystkich zidentyfikowanych rodzajów ryzyka do minimum, np. zmiana treści umów z dostawcami, oferowanie wsparcia dla dostawców w celu zmiany ich praktyk, zmiana praktyk zakupowych i inwestycyjnych przedsiębiorstwa, w celu i z uwzględnieniem zgodnego z prawem wprowadzenia produktów i towarów objętych wnioskiem na rynek wewnętrzny.

- d) Zaprzestanie niewłaściwego wykorzystania środowiska i naruszania praw człowieka

W przypadku gdy po dokładnym spełnieniu wymogów, o których mowa w lit. a), b) i c), podmioty stwierdzą, że działalność lub część działalności przyczynia się lub może przyczynić się do negatywnych skutków dla praw człowieka lub lasów lub ekosystemów naturalnych, o których mowa we wniosku, a których powstaniu nie można zapobiec lub których nie można ograniczyć, powinny zaprzestać wszelkiej takiej działalności lub jej części.

- e) Monitorowanie oraz ciągła poprawa skuteczności systemu należytej staranności i jego wdrażania

Czwartek, 22 października 2020 r.

Podmioty powinny okresowo sprawdzać, czy ich systemy należytej staranności są odpowiednie do zapobiegania szkodom i zapewniają zgodność produktów i towarów z ramami, a jeśli nie, odpowiednio je dostosowywać lub opracowywać inne działania. Ocena systemu należytej staranności powinna opierać się na wskaźnikach jakościowych i ilościowych, na wewnętrznej i zewnętrznej informacji zwrotnej, a także na jasnych procesach rozliczalności.

f) Włączenie systemów certyfikacji prowadzonych przez strony trzecie

Systemy certyfikacji stosowane przez strony trzecie mogą uzupełniać i zapewniać identyfikację pochodzenia produktów oraz elementów oceny i ograniczania ryzyka w systemach należytej staranności, pod warunkiem że systemy te są odpowiednie pod względem zakresu i siły kryteriów zrównoważonego rozwoju dotyczących ochrony lasów i ekosystemów naturalnych przed ich przekształcaniem i degradacją, jak określono we wniosku, oraz pod względem ich zdolności do monitorowania łańcucha dostaw, a także pod warunkiem że zapewniają one odpowiedni poziom przejrzystości, bezstronności i wiarygodności. W drodze aktu delegowanego Komisja powinna ustanowić minimalne kryteria i wytyczne dla operatorów w celu oceny wiarygodności i solidności systemów certyfikacji prowadzonych przez strony trzecie. Owe minimalne kryteria powinny w szczególności gwarantować niezależność od branży, uwzględnienie interesów społecznych i środowiskowych przy ustalaniu norm, niezależną kontrolę przez stronę trzecią, publiczne ujawnianie sprawozdań z kontroli, przejrzystość na wszystkich etapach i otwartość. W takich systemach należy przyznawać certyfikaty tylko tym produktom, w których certyfikowano 100 % składników. Jedynie systemy certyfikacji spełniające te kryteria mogą być stosowane przez podmioty w ramach ich systemów należytej staranności. Certyfikacja przez strony trzecie nie powinna ograniczać odpowiedzialności podmiotu gospodarczego.

g) Rola umów o dobrowolnym partnerstwie

Unia może negocjować z krajami będącymi producentami produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów („krajami partnerskimi”) umowy o dobrowolnym partnerstwie w sprawie tych produktów, które nakładają na strony prawnie wiążący obowiązek wdrożenia systemu zezwoleń oraz uregulowania handlu tymi produktami zgodnie z prawem krajowym danego kraju będącego ich producentem oraz z kryteriami dotyczącymi środowiska i praw człowieka określonymi we wniosku. Objęte wnioskiem produkty stanowiące zagrożenie dla lasów i ekosystemów pochodzące z krajów partnerskich, z którymi zawarto umowy o dobrowolnym partnerstwie w sprawie tych produktów, należy uznać – do celów wniosku – za stwarzające minimalne ryzyko w zakresie, w jakim realizuje się umowę o partnerstwie. Umowy te powinny opierać się na krajowych dialogach wielostronnych z rzeczywistym i istotnym udziałem wszystkich zainteresowanych stron, w tym społeczeństwa obywatelskiego, ludów tubylczych i społeczności lokalnych.

4.2. Obowiązek prowadzenia konsultacji

Podmioty powinny:

- a) prowadzić odpowiednie, terminowe i bezpośrednie konsultacje z zainteresowanymi stronami, na które ich działania mają lub mogą mieć wpływ;
- b) odpowiednio uwzględnić punkt widzenia zainteresowanych stron przy określaniu i wdrażaniu środków należytej staranności;
- c) zapewnić uczestnictwo przedstawicieli związków zawodowych i pracowników w określaniu i wdrażaniu środków należytej staranności;
- d) ustanowić mechanizm wczesnego ostrzegania pozwalający pracownikom i zainteresowanym stronom, którzy mają uzasadnione zastrzeżenia, informować podmiot o wszelkim ryzyku zaszkodzenia lasom i ekosystemom naturalnym oraz prawom człowieka w całym łańcuchu wartości; podmiot powinien uwzględnić te informacje w swoich procedurach należytej staranności;
- e) odpowiednio uwzględnić wiedzę ludności tubylczej i lokalnej oraz zagrożenia i obawy zgłaszane przez społeczności lokalne, ludność tubylczą oraz obrońców ziemi i środowiska.

4.3. Obowiązek zachowania przejrzystości i prowadzenia sprawozdawczości

Podmioty powinny przedkładać właściwemu organowi coroczne sprawozdania dotyczące ich procedur należytej staranności i konsultacji, zidentyfikowanego ryzyka, procedur analizy i ograniczania ryzyka oraz środków zaradczych, a także wdrażania i wyników sporządzone z zapewnieniem dostępu publicznego oraz w odpowiedni i przystępny sposób, co nie spowoduje zbyt dużego obciążenia w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Komisja powinna przyjąć akty delegowane, aby określić format i elementy sprawozdań. W szczególności podmioty powinny zgłaszać m.in. system, z którego korzystają, i sposób zastosowania go do danych produktów, zidentyfikowane ryzyko i wpływ; działania podjęte w celu powstrzymania i naprawienia istniejących nadużyć oraz zapobiegania ryzyku

Czwartek, 22 października 2020 r.

nadużyć i ograniczania tego ryzyka, jak również ich skutków; środki i wyniki monitorowania realizacji i skuteczności takich działań, ostrzeżenia otrzymane za pośrednictwem mechanizmu wczesnego ostrzegania i sposób, w jaki podmiot uwzględnił je w swoich procedurach należytej staranności, a także wykaz wszystkich spółek zależnych, podwykonawców i dostawców, produktów oraz ich ilości i pochodzenia. Nieopublikowanie kompletnych sprawozdań w terminie powinno być karane i ostatecznie skutkować zawieszeniem pozwolenia na wprowadzanie produktów na rynek wewnętrzny Unii.

4.4. **Obowiązek prowadzenia dokumentacji**

Podmioty powinny prowadzić pisemne zapisy dotyczące wszelkich działań związanych z zapewnianiem należytej staranności i ich wyników oraz udostępniać je właściwym organom na ich wniosek.

4.5. **Wytyczne Komisji**

Komisja powinna opracować wskazówki i wytyczne, by ułatwić wypełnianie zobowiązań prawnych zawartych we wniosku, a zwłaszcza wyjaśnić oczekiwania dotyczące należytej staranności w przypadku konkretnych kontekstów, sektorów czy rodzajów podmiotów. Powinna przy tym wykorzystać i rozszerzyć dobre praktyki stosowane w istniejących systemach zarządzania środowiskowego.

Aby wesprzeć podmioty gospodarcze w wypełnianiu obowiązków w zakresie należytej staranności, Komisja powinna opublikować analizy miejsc regionalnych o krytycznym znaczeniu pod względem produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów.

5. **Kontrola, monitorowanie, egzekwowanie przepisów, sankcje i dostęp do wymiaru sprawiedliwości**

5.1. **Egzekwowanie przez organy publiczne**

Zgodnie ze swoim prawem krajowym i praktykami krajowymi państwa członkowskie powinny zapewnić egzekwowanie obowiązków, o których mowa w sekcji 4, poprzez:

- a) ustanowienie proporcjonalnych, skutecznych i odstrasżających kar i sankcji za niewypełnienie któregokolwiek z wymienionych tam obowiązków lub w przypadku gdy niewypełnienie któregoś z tych obowiązków powoduje szkody w lasach lub ekosystemach naturalnych lub naruszenia praw człowieka lub zagrożenia ich wystąpienia, przyczynia się do nich, jest z nimi związane lub je pogłębia; powinny one obejmować:
  - i. skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary proporcjonalne do określonej we wniosku szkody w lasach lub ekosystemach naturalnych lub szkody dla praw człowieka, kosztu przywrócenia lasu lub ekosystemu naturalnego i praw człowieka oraz wynikających z naruszenia szkód gospodarczych dla społeczności, których dotknęła ta działalność;
  - ii. trwałą konfiskatę produktów i produktów pochodnych, których to dotyczy;
  - iii. natychmiastowe zawieszenie zezwolenia na wprowadzanie produktów na rynek wewnętrzny Unii;
  - iv. zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne;
  - v. sankcje karne wobec osób fizycznych i, jeżeli jest to dozwolone, wobec osób prawnych w przypadku najpoważniejszych przestępstw;
- b) wyznaczenie właściwych krajowych organów dochodzeniowych i organów egzekwowania prawa („właściwe organy”); właściwe organy powinny sprawdzać, czy podmioty rzeczywiście wypełniają obowiązki ustanowione we wniosku; w tym celu właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach w oparciu o plan, przeprowadzać urzędowe kontrole, które mogą obejmować również kontrole na terenie danych podmiotów i kontrole w terenie, oraz powinny mieć możliwość przyjmowania tymczasowych zarządzeń oraz – dodatkowo i bez uszczerbku dla stosowania sankcji – powinny mieć prawo domagać się od podmiotów podjęcia działań zaradczych; właściwe organy powinny również przeprowadzać terminowe i szczegółowe kontrole, gdy posiadają odpowiednie informacje, w tym uzasadnione zastrzeżenia stron trzecich, oraz powinny przetwarzać informacje dotyczące ich działalności zgodnie z dyrektywą 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska;

Czwartek, 22 października 2020 r.

- c) zapewnienie obywatelom prawa do zaskarżenia niespełnienia obowiązków przed organem sądowym lub administracyjnym, co powinno obejmować wszystkie osoby lub grupy, na których prawa i obowiązki lub interesy bezpośrednio lub pośrednio wpłynął całkowity lub częściowy brak wypełnienia obowiązków przez przedsiębiorstwo, w tym pracowników, klientów, konsumentów i użytkowników końcowych, związki zawodowe, międzynarodowe federacje związków zawodowych, społeczności lokalne, rządy krajowe, samorządy terytorialne, instytucje, dziennikarzy, organizacje pozarządowe oraz lokalne organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Komisja powinna przyjąć akty delegowane, aby określić prawnie wiążące normy i wytyczne mające zastosowanie do właściwych organów krajowych w celu zapewnienia skutecznego i jednolitego wdrożenia i egzekwowania wniosku w całej Unii, w szczególności w odniesieniu do:

- wpisywania objętych wnioskiem podmiotów do rejestru publicznego i podawania ich do informacji publicznej;
- ustanawiania norm w zakresie jakości i liczby kontroli zgodności przeprowadzanych przez właściwe organy krajowe;
- dalszych wytycznych dotyczących sposobu przeprowadzania kontroli zgodności, takich jak wytyczne dla właściwych organów krajowych określające kryteria kontroli na potrzeby skuteczniejszej analizy i oceny poziomu ryzyka produktów i wystarczającego udokumentowania stosowanych systemów zasad należytej staranności;
- wytycznych dotyczących zastrzeżeń stron trzecich służących ustanowieniu ogólnounijnych kryteriów pozwalających ocenić, czy zastrzeżenie jest na tyle istotne i wiarygodne, by je rozpatrzyć, oraz wyznaczeniu wyraźnych zasad proceduralnych dotyczących udzielania przez właściwe organy krajowe terminowych, bezstronnych, skutecznych i przejrzystych odpowiedzi na zastrzeżenia stron trzecich;
- kryteriów na poziomie unijnym służących określeniu, kiedy podmiot powinien zostać wezwany do podjęcia działań zaradczych, kiedy powinna zostać nałożona na niego grzywna lub kiedy zastosowanie powinny mieć inne kary; oraz
- obowiązków właściwych organów dotyczących sprawozdawczości publicznej w zakresie kontroli i czynności związanych z egzekwowaniem przepisów, wykrytych naruszeń i odpowiedzi na istotne zastrzeżenia.

5.2. **Odowiedzialność cywilna i dostęp do środków odwoławczych**

a) Odpowiedzialność cywilna

Podmioty powinny być:

- (i) solidarnie odpowiedzialne za szkodę wynikającą z określonego we wniosku naruszenia praw człowieka lub degradacji lasów i ekosystemów naturalnych spowodowaną bądź pogłębianą przez podmioty kontrolowane lub zależne ekonomicznie lub szkodę, do której takie podmioty się przyczyniły, lub związaną z takimi podmiotami;
- (ii) odpowiedzialne za szkodę wynikającą z określonego we wniosku naruszenia praw człowieka lub degradacji lasów i ekosystemów naturalnych bezpośrednio związaną z ich produktami, usługami lub działalnością poprzez stosunki gospodarcze, o ile nie udowodnią, że postępowały z należytą starannością i zastosowały wszelkie środki uzasadnione w danych okolicznościach, by zapobiec szkodzie; w związku z tym podmioty mogą zostać zwolnione z odpowiedzialności, jeżeli są w stanie udowodnić, że dochowały wszelkiej należytej staranności, aby zidentyfikować szkodę i jej uniknąć.

b) Ujawnianie dowodów

W przypadku gdy powód przedstawił racjonalnie dostępne fakty i dowody wystarczające na poparcie powództwa, na pozwanym powinien ciążyć obowiązek udowodnienia:

- (i) charakteru jego stosunków z podmiotami zaangażowanymi w szkodę;

Czwartek, 22 października 2020 r.

(ii) że postępował z należytą starannością i zastosował wszelkie uzasadnione środki, aby zapobiec wystąpieniu szkody.

c) Dostęp do środków odwoławczych

Strony poszkodowane powinny mieć prawo do dostępnych i skutecznych środków zaskarżenia, aby dochodzić roszczeń od podmiotów, które spowodowały, pogłębiły lub są związane ze spowodowaniem lub przyczyniły się do szkodliwego wpływu na ich prawa. Niepaństwowe mechanizmy rozpatrywania skarg powinny uzupełniać mechanizmy sądowe, by poprawić rozliczalność i dostęp do środków odwoławczych.

6. Przepisy końcowe

6.1. Nieobniżanie poziomu ochrony

Wdrożenie wniosku nie powinno w żaden sposób stanowić podstawy uzasadniającej ograniczenie ogólnego poziomu ochrony praw człowieka, oficjalnych i zwyczajowych praw ludów tubylczych i społeczności lokalnych do gruntów, terenów i zasobów lub też środowiska. W szczególności nie powinno mieć wpływu na inne obowiązujące ramy odpowiedzialności w zakresie podwykonawstwa lub łańcucha dostaw.

6.2. Korzystniejsze przepisy

Państwa członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymać przepisy, które wykraczają poza zakres przepisów określonych we wniosku w odniesieniu do ochrony praw człowieka i norm środowiskowych w całym łańcuchu dostaw produktów stanowiących zagrożenie dla lasów i ekosystemów.
